

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ Ε΄.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1905

ΤΕΥΧΟΣ ΝΗ΄.

⌘ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ⌘

Ἡ ἐπιστροφή (Διήγημα) ἐπὶ Δ. Ι. Καλογεροπούλου.

Ἰθάκη καὶ Δαιρπφελδ. (Τέλος) ἐπὶ Ἀθ. Λοκατσῶ.

J. Plomdeur ἐπὶ Ἀλ. Περδικίδου.

Καλλιτεχνικά ζήτηματα. (Συνέχεια) ἐπὶ Κ. Γκουνῶ.

Αἱ προσωπογραφίαι τῶν μεγάλων, ἐπὶ Μακκαβαίου.

Μαργαρυταί, ἐπὶ Ἐιρήνης Ἀθηναίας.

Γαλήνη, ἐπὶ Δία.

Σημειώσεις ἐνδὸς μινός. (Κλίσις. — Νεκρανάστασις Ἰψεν. — Εἰς ἀνδριάς. — Παντελλίδειος) Ἐπὶ Δάφνιδος.

Γνώματ.

Ἐπιστολαὶ πρὸς τὴν «Πινακοθήκην».

Καλλιτεχνικὴ κίνησις.

⌘ ΕΙΚΟΝΕΣ ⌘

Τὸ ἀντίφωνον, ἐπὶ Θ. Πάλλη.

Β. Θέατρον. Ἡ κ. Δοράνδον ὡς Ἀρτεμισία.

» » Ἡ κ. Θεοδώρον ὡς Μορρίνη.

Ἡ φάραγξ τοῦ Βύτεργλῶ ἐπὶ V. Checa.

Σάμος. Λιμὴν Βαθίος.

» Τὸ δάσος Μαλαγαρίου.

» Ἡ μονὴ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς.

Ποίμνιον, ἐπὶ Jacques.

Μεξικόν. Πλωτοὶ κῆποι.

» Κάκτος Organá.

Ζάκυνθος. Κωδωνοστάσιον Ἀγ. Πάντων.

Κοδμήματα, βινέτες κ.λ.π.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ: Ἐτησίᾳ ἐν Ἑλλάδι δρ. 12 — Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. χρ. 12.

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ὀδὸς Γ' Σεπτεμβρίου 85. — ΤΙΜΗ τεύχους δρ. 1,20.

ΑΘΗΝΑΙ

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Σπ. Π. Λάμπρου, Μικταί σελίδες μετ' εικόνων. Λόγοι, επιστολαί, μελέται.

Αί «Μικταί σελίδες» είνε οίνει δεύτερος τόμος τῶν «Λόγων καὶ ἄρθρων» τοῦ κ. Λάμπρου, τῶν πρῶ τριετίας ἐκδοθέντων. Τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ τόμου καταλαμβάνουσιν αἱ μελέται, ἐξήκοντα περίπου, πᾶσαι ἱστορικαί, συγκεντρωθεῖσαι ἐκ τῶν εἰς περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδας ἀπὸ τοῦ 1874 δημοσιευθεισῶν. Διὰ τοῦτο αἱ πολλαὶ ἐξ αὐτῶν ἔχουσι τὸν χαρακτήρα τοῦ ἐπικαιροῦ ἢ προχείρου, μὴ θελήσαντος τοῦ συγγραφέως νὰ μεταβάλλῃ τὸν τύπον καθ' ὃν ἐγράφησαν ἀρχῆθεν συμφῶνως πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ κύκλου τῶν ἀναγνωστῶν τῶν περιοδικῶν καὶ ἡμερολογίων, ἐν οἷς ἐφιλοξενήθησαν. Εἰς τὸν τόμον περιλαμβάνονται καὶ αἱ ἐκ Ρώμης ἐπιστολαὶ περὶ τοῦ συνεδρίου τῶν Ἀνατολιστῶν ἐν ἔτει 1899. Τιμὴ δρ. 9.

Πανελληνιον λείκωμα. Ἐτησίᾳ εἰκονογραφημένη ἐθνικὴ ἐπιθεώρησις, ἐκδομένη ὑπὸ Παρ. Σ. Σαββίδου, δημοσιογράφου. Τιμὴ δρ. 3.

Ὁ φιλόκαλος ἐκδότης ἠθέλησε νὰ ἀντικατοπτρίσῃ εἰς τριακοντίας κομψὰς σελίδας τὸν ἐτήσιον κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐθνικὸν βίον τῆς Ἑλλάδος, νὰ δώσῃ μίαν σύντομον ἀλλ' ὡς οἶόν τε πιστὴν ἀναπαράστασιν τῆς ἐν διαστήματι ἐνὸς ἔτους ἐπιτευθείσης προόδου εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ἐθνικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς. Καὶ σχεδὸν τὸ κατώρθεσε, καίτοι πᾶσα ἀρχὴ δύσκολος. Τὸ «Πανελλήνιον λείκωμα» δὲν εἶνε φιλολογικὸν ἡμερολόγιον, οὔτε ἀπλοῦς ὁδηγός. Εἶνε εἰς εὐφυῆς συνδυασμὸς καὶ τῶν δύο. Εἰς τὸ φιλολογικὸν μέρος δημοσιεύονται καὶ πρωτότυπα ἔργα τῶν κ. κ. Καρκαβίτσα, Ξενοπούλου, Μαρτζώκη, Καλογεροπούλου, Δροσίνη, Δημητρακοπούλου, Ζωϊτοπούλου κ.λ.π. καὶ κατὰ μεταφράσιν (Τουργένιεφ, Σούδερμαν, Σααδῆ, Ρονύ, Τέννισον, Δ' Ἀνούτζιο, Σὺλβα). Διὰ ἐπιτυχεῖς φωτοτυπία ὠραίων ἔργων ποιικίλλουσι τὸν τόμον. Εἰς τὸν ἀγαπητὸν ἐκδότην εὐχόμεθα νὰ συνεχίσῃ ἀπροσκόπτως τὸ πολυτίμητον ἔργον του καὶ νὰ εὐτυχήσῃ νὰ ἐκδώσῃ πλουσιωτέρους ἀκόμη τόμους, ἀλλὰ καὶ τὸ κοινὸν θὰ ἠύχόμεθα νὰ φανῇ πρόθυμον εἰς τὴν ἀπόκτησιν τοῦ χρησιμωτάτου βιβλίου, ἵνα οὕτω ἐνισχυθῇ μία ἰδέα κατ' ἐξοχὴν ἐθνικὴ.

Φωτοτυπία. Ὁ ἰκανώτατος παρ' ἡμῖν φωτοτύπος κ. Β. Παπαγιαννῆπουλος ἔσχεν εὐτυχὴ ἔμπνευσιν. Ἐξέδωκεν εἰς τὸ σχῆμα τῆς «Πανακοθήκης» σειράν ἐκ 34 φωτοτυπιῶν, ἀποτελουμένων ἐξ ἔργων Ἑλληνικῆς ἔμπνευσεως, πάντων διασῆμων καλλιτεχνῶν. Ἡ συλλογὴ αὕτη εἶνε ἐν ἐπί πλέον δεῖγμα τῆς ἐξόχου καλλιτεχνικῆς ἐργασίας τοῦ κ. Παπαγιαννοπούλου, εἶνε δὲ ἀπόκτημα διὰ κάθε Ἑλληνικὴν οἰκογένειαν, ἥτις δύναται πλέον νὰ στολίξῃ τὰς αἰθούσας τῆς με ἀντίτυπα ἔργων ὑπερόχων. Ἡ σειρά τῶν φωτοτυπιῶν ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰς ἐξῆς εἰκόνων :

Ἰφιγένεια, Ἐπιστροφὴ ἐκ τοῦ Κεραμικοῦ τοῦ Nonpenebuech, ὁ Λεωνίδας ἐν Θερμοπύλαις, ὁ Θάνατος τοῦ Ὀρφέως τοῦ Levy, ὁ Κεραμογράφος, αἱ Μοῖραι, αἱ Σειρήνες, τὸ Λουτρὸν τοῦ Thumann ἢ παιδιὰ τῆς σφαίρας τοῦ Leighton ἢ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχία τοῦ Kauffach, οἱ νικηταὶ τῆς Σαλαμῖνος τοῦ Cormon ἢ ἀνάγνωσις τοῦ Ὀμήρου, Εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀφροδίτης, Σαπαρὸς καὶ Ἀλκαῖος τὸν Alma Tadema ὁ Σωκράτης διδάσκων τὸν Ἀλκιβιάδην, ὁ Ὀδυσσεὺς ἀναγνωρίζων τὸν Ἀχιλλεῖα, ὁ Ἐκτωρ ἀποχαιρετῶν τὴν Ἀνδρομάχην τοῦ Schofin ὁ Χορὸς τῶν Μουσῶν,

τ' Ἀνακρόντειον ἄσμα, τὸ Ράντισμα, ἢ Ἡὸς τοῦ Crosio ἢ Φρόνη ἐν Ἐλευσίνι τοῦ Siemiradky ἢ Ἡρῶ τοῦ Seifert, ὁ Θουκυδίδης ἀκούων τὸν Ἡρόδοτον τοῦ Hillensperger, οἱ γάμοι τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου τοῦ Müller ὁ θάνατος τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου τοῦ Pilloti, Ὀρφεὺς καὶ Εὐρυδίκη τοῦ Beyschlag, ὁ Περικλῆς τοῦ Foltz, εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Πηνειοῦ τοῦ Wunnenberg ἢ θερμὴ νύξ τοῦ Moose ἢ Ἑλπίς τοῦ Rodenhause ἢ Ἀσπασία τοῦ Coomans.

Ὁ κ. Παπαγιαννῆπουλος ὅστις διεκρίθη διὰ τὴν ἐπιτυχὴ ἐκλογὴν τῶν ἔργων, θὰ ἐξακολουθήσῃ ἐκδίδων φωτοτυπίας, αἵτινες θὰ φθάσουν τὰς 100. Ἡ τιμὴ τῶν, 40 λεπτὰ ἐκάστη, εἶνε τόσα μικρά, ὥστε δὲν θὰ μείνῃ βεβαίως οἰκία, ἢ ὅποια νὰ μὴ στολισθῇ μετ' αὐτὰς ἐκλεκτοτέρας ἐξ αὐτῶν. Ὁ αὐτὸς ἐκδότης θὰ ἐκδώσῃ καὶ συλλογὴν χρωμοφωτογραφιῶν, πρώτην φορὰν ἐν Ἑλλάδι ἐκτελεσθησομένων, τῶν μνημείων τῶν συγχρόνων Ἀθηνῶν εἰς σχῆμα 30x40.

Γεωλογία. — Ὁ Σύλλογος τῶν ὠφελίμων βιβλίων ἐξέδωκε τὸ 70στὸν τομίδιον. Εἶνε συνοπτικὴ Γεωλογία μετὰ εἰκόνων προωρισμένη νὰ καταστήσῃ γνωστὸν εἰς τοὺς πολλοὺς τὸν βίον τῆς γῆνης σφαίρας διὰ μέσου τῶν αἰώνων. Το βιβλίον ἐγράφη ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Π. Βουγιούκα καὶ περιέχει πολλὰς εἰκόνας. Ὁ Σύλλογος ἤρρισε καὶ τὴν ἐκδοσὶν εἰκόνων πρὸς χρῆσιν τῶν σχολείων τοῦ ἀπανταχοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἰπὸ τῆς Τεργεστίας «Ν. Ἡμέρας» προαγγέλλεται ἡ ἐκδοσις αὐτόθι δεκαπενθημέρου περιοδικοῦ παρακολουθοῦντος τὴν σύγχρονον πνευματικὴν ἐξέλιξιν ἐν ταῖς κυριωτέραις αὐτῆς ἐκφάνσεσιν. Το περιοδικὸν θὰ ἐκδίδεται ὡς παράρτημα τοῦ ἑβδομαδιαίου φύλλου, μετ' εἰκόνων ἐπικαιρῶν, θὰ γράφεται δὲ ἐν γλώσσῃ γλαφυρᾷ καθαρευούσῃ. Τὴν διεύθυνσιν θὰ ἔχῃ λόγιος μεγάλης μορφώσεως. Συνδρομὴ 40 φρ. χρ.

Ἠλύσια. Ἰπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Π. Νιρβάνα ἀγγέλλεται ἡ ἀπὸ 1^{ης} Ἰανουαρίου τρίμηνος ἐκδοσις μεταφράσεων λογοτεχνικῶν, ἔργων διασῆμων συγγραφέων, κλασικῶν καὶ συγχρόνων. Ἐκαστος τόμος εἰς 8^{ον} σχῆμα θ' ἀποτελεῖται ἐξ 150—200 σελίδων καὶ θὰ τιμᾶται 3 δρ. Συνδρομὴ 10 δρ. Ἡ ἐκδοσις αὕτη ἥτις θὰ συνίσταται ἀποκλειστικῶς ἐκ μεταφράσεων, θὰ περιλάβῃ ἔργα τοῦ Πλάτωνος, Δάντη, Γκαίτε, Λουκιανοῦ, Λεοπάρδη, Τσέχωφ, Σέλλεϋ, κλπ.

Ἡ ματιὰ μελέτη ὑπὸ Γ. Ἀθάλας. Ἐν Ἀθήναις. Εἶνε λυπηρὸν ὅτι ἐπιστῆμων καλὸς ὅπως φαίνεται ἀπετόλμησε νὰ γράψῃ τὴν ἐπιστημονικὴν μελέτην του εἰς τὸ ἐξωφρενικὸν μαλλιαρὸν ἰδίωμα. Διακρίνεται μίαν ἀγωνιώδη προσπάθεια διὰ νὰ ἐκφράσῃ εἰς τὴν Ψυχρικὴν βολαπτικὴν ἐπιστημονικὴν ὄρου, ἀλλ' ἡ γίνεται ἀκατάληπτος ἢ κατανατῆ ἢ ἐκφρασι κωμικῆ. Εἰς φιλόδοξα παιδιάρια συναρμοολογοῦντα στίχους ἐπιτρέπεται νὰ θυμιατίξουν τοὺς ἀντάρτας τῆς γλώσσης, ἀλλ' εἰς ἄνδρας σοβαροῦς, ὧν ἡ ἐργασία ἀποβλέπει εἰς ἐπιστημονικὸν μέλλον, ἢ προσπάθεια νὰ διοχστεύσῃσιν μέχρι τοῦ ἔθν. Πανεπιστημίου τὸ μίσμα τῆς χυδαίας γλώσσης εἶνε οἰκτρὸν καὶ ἀντισπῆστημονικόν. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ μελέτη μετ' ὅλην τὴν ὑπερκαθαρεύουσαν δοτικὴν τοῦ τίτλου τοῦ συγγραφέως ὡς «Ἰπρηγητοῦ ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ» εἶνε μελέτη ἀχρηστος καὶ ἐπρόλαβε μὲν ὁ ἴδιος συγγραφέας νὰ τῆς κόψῃ τὰ φύλλα—ἀφεύκτως θὰ ἔμεναν ἀκοπα, — ἀλλὰ πόσον προτιμότερον θὰ ἦτο ἂν ἐκοπτε τὰς... γλωσσικὰς ἰδεοληψίας του.

Θ. Ράλλη

Τὸ ἀντιδωρον

Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

I

ΛΘΕ ο καιρός να ταξειδεύση το ναυτοπούλο, ν' ανοιχθῆ στα ξένα πλατειά πελάγη, μακρὰ, πολὺ μακρὰ ἀπὸ τὸ ἥσυχο καὶ φτωχικὸ νησί. Αἰσθάνεται μία ἰκκνο-νοποῖησι καὶ μία ὑπε-

ρηφάνεια ποῦ θὰ φύγη καὶ αὐτὸς γιὰ μακρὸν σὲ ἄλλες πολιτείες ταξεῖδι, ἐκεῖ ποῦ ἀνδραιοῦναι τὸ σῶμα, ἐκεῖ ποῦ ζωνοῖγει ὁ νοῦς, ἐκεῖ ποῦ βγαίνει σωρὸς τὸ χρυσάφι. Θὰ περάσῃ μὲ τὸ μεγάλο κερὰ θάλασσης, θὰ ἀντικρῶσῃ κύματα, ποῦ τὸ ὕψος των οὔτε τὸ ὠνεῖρέθη, θὰ ἰδῆ διαφορετικὸν οὐρανόν, ἀθροῦς ἄλλους, ἀκόσ, καὶ νήσους σὰν ἐκεῖνες ποῦ τοῦ περιέγραφε στὰ παραμῦθια ἡ νόνα του, στὰ μικρὰ του χρόνια, τῆς χειμωνιάτικης νυκτὸς, κάτω ἀπὸ τὸ λυχνάρι.

Ἄλλὰ μέσα εἰς τὴν εὐχρηστικὴν αὐτὴν νοιώθει ἕνα φαρμακερὸ δάγκαμα. Ὁ ναύτης μὲ τὰ δεκαεπτὰ του χρόνια ἀγάπησε — καὶ ποῖο παλληκάρι δὲν ἀγαπᾷ! — τὴν Μόρφω, τὸ ἀγγελικώτερο πλάσμα τοῦ νησιοῦ. Πῶς νὰ τὴν ἀφήσῃ τῶρα ποῦ ἀφ' οὔτου ἐγνώρισε ζωὴ μ' αὐτὴν ζῆ, μ' αὐτὴν μεγάλωσε, μ' αὐτὴν ἐμοιρασθῆκε δ-λες τὲς χαρὲς καὶ ὄλας τὰς θλίψεις τῆς νεανικῆς ζωῆς του. Ἄλλ' ἔπρεπε νὰ φύγη διὰ νὰ λάβῃ τὸ βάπτισμα τῶν κινδύνων καὶ ἐρχόμενος ἔπειτα νὰ τὴν πάρῃ, ἄξιος περὶ ναυτικός, ταῖρι τοῦ παντοτεινοῦ.

Τὸ κερὰ εἶχε ἀπλωμένα τὰ χίτισταρα πανιά του. Οἱ συγγενεῖς κατέβηκαν κάτω στὴν παραλία διὰ νὰ τὸ κατευοδώσουν. Τὸ κερὰ πέρνει μὲ τὴν τὸς ὄνειρα, τὸς ἐλπίδες, τὸς ἀγάπες: πατέρας καὶ ἀδελφούς καὶ γιουὺς καὶ ἐγγόνια. Καθ' ἕνα ἀπὸ αὐτοὺς ἀφίνει ἐρημες καρδιές. Ἄλλ' ἡ ποῖο ἐρημὴ καρδιὰ ἦταν τῆς Μόρφως. Αὐτὴ ἔχανε κάτι περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄλλους: ἔχανε γιὰ πολὺ κερὸ τὸ φῶς τῶν ματιῶν τῆς. Καὶ τοῦ ὀρμίζετο νὰ εἶνε πιστὴ σὰν τὸν ἥλιο, ποῦ τὸς πιστὰ φωτίζει τὴν γῆ.

Πέντ' ἐξ ἀνδρῶν σείονται ἐκκτέρωθεν ὁ ἀνεμὸς πικρὸς μ' αὐτὰ τρελλά, ἐνῶ συγχρόνως κολπώνει ἀρχήτης τὰ ἰστία.

Τὸ κερὰ φεύγει ἀπὸ τὰ νερὰ τοῦ νησιοῦ καὶ μόλις ἀκούεται ἀπὸ μακρὸν τὸ ἀνέμισμα τῶν ἀνδρῶν, τὰ ὅποια μετ' ὀλίγον ἀκουμ-βοῦν εἰς τὰ μάτια γεμάτα ἀπὸ δάκρυα.

Ὁ ναύτης ταξιδεύει. Πέρασαν εἴκοσι μέρες, προσήγγισαν εἰς Φράγκικους λιμένας, ἀλλὰ δὲν λησμονεῖ οὔτε στιγμὴν τὴν ὄραν τοῦ ἀποχωρισμοῦ. Κάθετε συχνὰ στὴν πλώρη, ἀπλώνει τὰ χέρια στὰ στρονιά, χαμηλώνει τὸ κεφάλι καὶ βλέπει τὴν θάλασσα: θαρρεῖ ὅτι αὐτὴ φεύγει, θαρρεῖ πῶς οἱ ἀφροὶ ποῦ ἀφίνει πίσω του τὸ κερὰ θὰ κατασταλάξουν στὸ νησί του, πῶς θὰ τοὺς χαιρετίσῃ ἡ ἀγαπητικὴ του, αὐτὴ ποῦ μὲ βουρκωμένα μάτια τοῦ ὀρμίζετο νὰ εἶναι πιστὴ σὰν τὸ ἥλιο, τὴν στιγμὴν ποῦ αὐτὸς τῆς ὀρμίζετο στὸ κῆμα ὅτι δὲν θὰ ξεχάσῃ ποτὲ τὴν θερμὴ ἀγκαλιὰ τῆς.

Καὶ στὰ ὄνειρα ποῦ ζωνοῖγει διὰ τὸ μέλλον νομίζει πῶς θὰ ἐρωτήσῃ τὸ κῆμα ἡ Μόρφω καὶ γοργουκλᾷ ἕνα δάκρυ του, τὸ πέρνει σταῦς ἀφροὺς του τὸ θεότρελλο κῆμα καὶ φεύγει βικ-στικὸν διὰ νὰ τὸ φέρῃ εἰς τὴν ἀγαπητικὴν του — μὴνιμα χαρῶν . . .

Ὁ καιρὸς περὶ. Δύο χρόνια ἔχει στὴν ζε-νητεία. Ἄμαθος στὰ χιόνια, μὲ μέρη ἐκρύωσε στὰ καλά καὶ ἐμπῆκε στὸ νοσοκομεῖο. Ἄς εἶνε κλά ὁ πρόξενος ποῦ συμπάθησε τὰ νεῖατα του καὶ ἐφρόντισε νὰ γιαντρειθῆ. Ἡ ἀρρώστεια του ἐβάσταξε πολὺ καὶ τὸν ἔκαμε νὰ χάσῃ τὸ κερὰ. Ἐξηκολούθησε ἐκεῖνο τὸ δρόμο του καὶ αὐ-τὸς ἠναγκάσθη νὰ δουλέψῃ σ' ἕνα συνεργεῖο εἰς τὸν ξαναπεράσῃ. Καὶ τὰ δύο χρόνια ἔγει-ναν τρία. Εἶδῃσι καμμιά δὲν εἶχε ἀπὸ τὸ νησί του. Οἱ ναῦται δὲν ἔχουν κατοικίαν: δὲν ἔξου-ρουν ποῦ θὰ βρεθοῦν σήμερ καὶ ποῦ αὔριον: τὰ γράμματα χάνονται καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ξέρῃ κανεὶς τίποτε. Ὁ ναύτης ἐστάθη πιστὸς σὰν τὸν ἥλιο. Τί δὲν εἶδανε τὰ μάτια του! Τί γυναί-κες, τί εὐμορφίες, τί χαρὲς, τί θάματα, ἀλλὰ καὶ τί παρλυσίαι! Στὰ κερὰ ποῦ τὸν ἔ-σερναν οἱ σύντροφοί του ἔπερταν γυναῖκες ἡμί-γυμνες: στὴν ἀγκαλιὰ του καὶ αὐτὸς σὰν νὰ τὸν ἔξωναν φεῖδιχ ὀπισθωροῦσι: καὶ ὅταν οἱ σύν-

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

τροφοί του ἐγελοῦσαν μὲ τὰ παιδικὰ του φερ-σίματα, αὐτὸς κοκκίνιζε σὰν κοπέλλα.

Μὰ στὸ χωρὶο καὶ περὶ τὸ συμβαίνει. Ἡ ἀστατὴ θάλασσα ἐβαστοῦσε τὸν περὶ πιστὸ ἀν-θρώπου ἢ στερρὰ ὅμως ὄχι ὁ πατέρας τῆς Μόρ-φως, ἕνας τετράγωνος ὑψηλὸς καὶ πυχύς, ἕνας ἰσχυ-ρογνώμων καὶ ἀπότομος ναυτικός τὴν ἐπῆντρεψε μὲ ἕνα μεσόκοπον ἐμποροπλοίαρχο ἑνὸς γειτο-νικοῦ νησιοῦ. Ἡ Μόρφω δὲν ἠθελε: δὲν εἶχε ξε-χάσῃ πῶς ὅταν ἐφευγε ὁ ναύτης, τὸ κερὰ τῆς ἦταν γεμῆτο δάκρυα: ἀλλ' ὁ πατέρας, οἱ συγγενεῖς δὲν ἐνοοῦσαν νὰ χάσουν μὴ τέτοιαν καλὴν ταξιδεύει. Καὶ τὴν πῆντρεψαν, ἐνῶ ὁ ναύ-της ταξιδεύει ἀκόμη καὶ στέλλει μὲ τὸ κῆμα τὰ δάκρυα του, δικρακντόπετρες τυλιγμένες μέσα σ' ἀφροὺς...

II

Εὐλογημένη ἡμέρα! Ἦταν Σάββατο δειλινὸ, καὶ ὁ ναύτης ἐγύριζε περὶ στὸ νησί του. Πόσα μερόνικτα λαχταροῦσε αὐτὴ τὴ στιγμὴν. Τὴν περίμενε ὅταν ἡ θάλασσα ἐκοιμῆτο γαλήνη, ἀτάραχη, κάτω ἀπὸ τὸ ἡλιοσκόπισμα: τὴν περίμενε καὶ ὅταν φουρτουκισμένη ἐμαύριζε ἔτοι-μη σὰν Χάρος νὰ τὸν καταπιῇ: τὴν περίμενε ὅταν ἐκυττοῦσε στ' ἀστέρια τὰ μεσάνικτα καὶ ἐκάρφωνε στὸ τρεμόσυσμα τοῦ κῆματος, νο-μίζοντας ὅτι καὶ ἐκεῖνη προσήλωνε τὰ δικὰ τῆς μάτια καὶ ὅτι ἐκεῖ μυστικὰ ἀνταμώνοντο: τὴν περίμενε καὶ ὅταν κλεισμένος τὴν νύκτα στὴν καμπίνα τοῦ ἔκουε τὸ φυσομῆκισμα τοῦ βορρῆ νὰ μουγκρίζῃ στὰ πλάγια τοῦ κερὰ. Πόσα ὡ πόσα μερόνικτα ἐπέρασαν μὲ τὴν γλυκεῖα τῆς ἀνάμνησι!

Καὶ τώρα νᾶ, ἐπὶ τέλους, ποῦ σὲ λίγο ἡ Μόρφω θὰ εἶνε πάλιν ἰδικὴ του, ποῦ θὰ τὴν ἀγκαλιᾶσῃ, ποῦ θὰ ἀκούσῃ τὰ γλυκὰ τῆς, τὰ μαγεμένα λόγια, ποῦ θὰ μεθύσῃ στῆς λαμπε-ρές, στῆς ἐρωτικὲς ματιές τῆς, νὰ τῶρα ποῦ θὰ εἶνε δικὴ του περὶ καὶ ἀγαπητικὴ καὶ ἀρρα-βωνιστικὴ καὶ γυναῖκα!

Τρελλὸς ἀπὸ ἔρωτα λησμονεῖ ἐμπρὸς στ' ἀκρογιάλι τοῦ νησιοῦ τοῦ τῆς ζενητείας τὰ βᾶ-σανα. Ὁ ἥλιος καταβαίνει νὰ κρυφθῇ πίσω στοῦ Ἄι-Ληρὰ τὸ βουνό, τὸ ἀεράκι ἀρχίζει νὰ ξεφυγῇ καὶ αὐτὸ, ἀλλὰ κρατεῖ ἀκόμη τὴν δύναμιν του διὰ νὰ σπρώξῃ τὸ κερὰ στὰ ἀγαπημένα νερὰ. Ἡ καμπάνα ἤχει χαρμύσυνα, καλοῦσα εἰς τὸν ἔσπερινόν τοὺς πιστοὺς. Ἡ φύσις ἀπαλή, χύνει τοὺς θησαυροὺς τῆς ἄσωτα. Τὰ νερὰ, ποῦ μ' αὐτὰ ἀνατράφηκε ὁ ναύτης, γελοῦν τώρα: δέ-χονται ἠδονικὰ τὰς τελευταίας λάμψεις τοῦ ἡλίου, τὰ τελευταία ροφῶν φιλήματα τοῦ μαί-στρου. Μὴ μαγεῖα ἀπλώνεται παντοῦ. Σὰν ὄνειρο φαίνεται τὸν ναύτη ἢ ἐπιστρεφῆ. Δὲν βλέπει τὴν στιγμὴν ποτὲ νὰ πατήσῃ τῆς κερὰ-τόλουστες πέτρες τῆς προκυμαίας.

Ὁ ἥλιος ἐκρύφθηκε, ὁ ἀνεμὸς ξεψύχησε, ἡ

καμπάνα ἔπαιζε νὰ σημαίνῃ, τὸ κερὰ ἀγκυ-ροβόλησε.

Ὁ ναύτης, εἶνε ἐλεύθερος.

Τὸν χαιρετοῦν μὲ χαμόγελο οἱ χωρικοὶ του. Τοὺς χαιρετᾷ καὶ αὐτὸς ὅλους βικστικός. Ἡ ἀγάπη τὸν σύρει πρὸς τὰ ἑνδότερα τοῦ νησιοῦ. Δὲν τὸν κρατεῖ τίποτε. Ἐκεῖνος λαχταρᾷ νὰ ἰδῇ τὴν Μόρφω του, περισσότερο καὶ ἀπὸ τοὺς γοννοὺς καὶ ἀπὸ τὰ ἀδελφια. Καὶ τρέχει στὸ σπῆτι τῆς.

Ἡ Μόρφω ἐτοιμαζότανε νὰ βγῆ, ὅπως συνεί-θιζε, στὴν αὐλόπορτα: ἦταν Σάββατο βράδυ καὶ εἶχε τελειώσῃ κάθε δουλειὰ.

Ὁ ναύτης ἀνοίγει τὴν πόρτα καὶ βλέπει τὴν Μόρφω στολισμένην, ὅλο εὐμορφία καὶ γλύκα. Πέφτει τότε ἔξω ἀπὸ τὴν ἀγκαλιὰ τῆς μεθυσμέ-νος ἀπὸ ἀγάπη, τὴν σφίγγει μὲ ὅλη τὴν δύναμιν τοῦ ποῦ ἔδινε τόσῳ μακρῆν ἀπουσία. Ἐπάνω στὸ σφιγταγκάλισμα, μὴ βασφημία ἐκρήγνυ-ται, μὴ λάμψις ἐξακοντίζεται, ἕνας κρότος ἀ-κούεται. Ὁ ναύτης σωριάζεται ματωμένος στὰ γόνατα τῆς Μόρφως. Μόλις ψιθυρίζει κάτι. Ἡ ἀγαπητικὴ του λιποθύμος σωριάζεται ἐπάνω στὰ στήθη του. Καὶ μένουν καὶ πάλιν ἀγκυ-λιασμένοι.

Ὁ ἀνδρὸς τῆς Μόρφως περιπατοῦσε ἔξω ἀπ' τὸ σπῆτι. Εἶδε νὰ διασκελίζει ἕνα ἀνθρώπου τὴν ἐξώπορτα: τρέχει, βλέπει τὸν ἀνθρώπου αὐτὸν στὴν ἀγκαλιὰ τῆς γυναικὸς του. Ἡ συζυγικὴ ἀπιστία τὸν κάμνει ἔξω φρενῶν. Νομίζει ὅτι θὰ εἶχαν προσυνηθῆ καὶ ἐπυροβόλησε ἀνάμεσα στὸ σύμπλεγμα διὰ νὰ ἐξαγίσῃ — ἔτσι τὸ φαντά-σθηκε — τὴν τιμὴν του.

Ἡ σφαῖρα ἐπέρασε τὴν καρδιὰ τοῦ ναύτου.

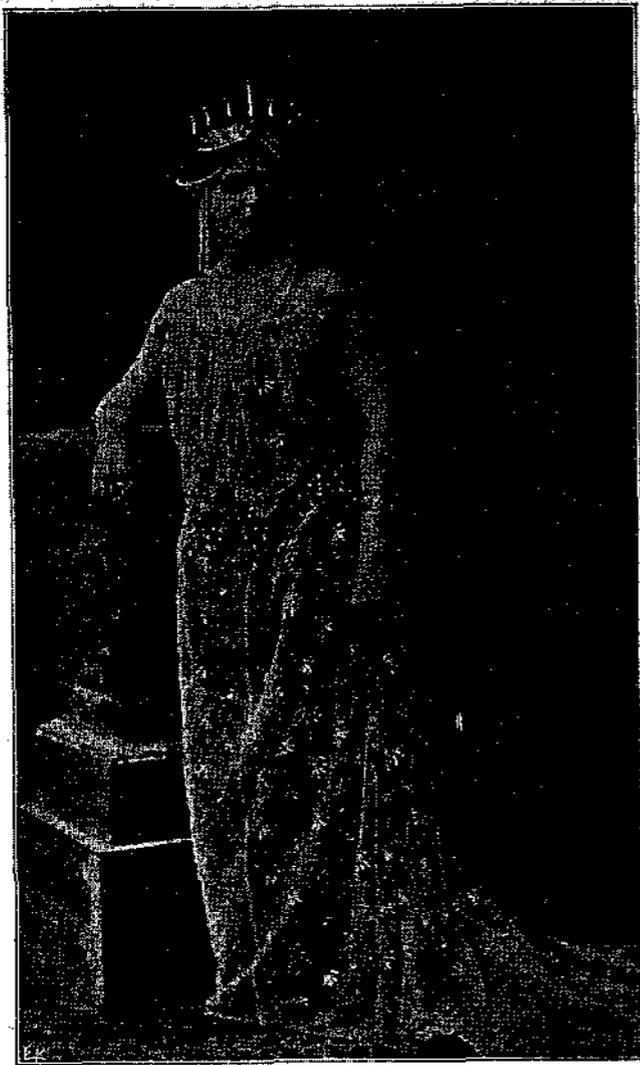
Καὶ συνητηθῆσαν εἰς τὸν ἔσπερινόν λυκόφως ἡ φωνὴ τοῦ ναύτου: «Μόρφω μου, ἡ κρυγὴ «Μή...» ποῦ μόλις ἐπρόφθασε νὰ ξεστομίσῃ ἡ Μόρφω. Ἡ τρίτη φωνὴ, ἦτο ἡ ἡχὸ τοῦ πολυ-κρότου, ἡ ὅποια ἐσκέπασε τὰς δύο ἄλλας.

Ἡ καμπάνα καλεῖ καὶ πάλιν εἰς τὸν ἔσπε-ρινόν τοὺς νησιώτας. Ἄλλὰ κάποια μυστικὴ δύναμις τὴν κάμνει νὰ ἤχῃ τῶρα βραδέως. Ὁ ἥλιος, ποῦ σ' αὐτὸν τοῦ εἶχεν ὀρμισθῆ ὅτι θὰ ἦτο πιστὴ, εἶχεν ἀρκασιθῆ. Κῆμα δὲν εἶχε πλέον ἢ θάλασσα.

Τὴν Μόρφω σπείδουν καὶ ἀνεγείρουν: συνέρ-χεται ἐκ τῆς λιποθυμίας, ἀλλὰ τὴν κατέχει δε-σμίαν ὁ τρόμος, τὴν πληγώνει ὁ ἀδικὸς θάνατος τοῦ ναύτου.

Ὁ ναύτης μένει ἐξοπλωμένος μὲ τὸ αἷμα πορφυρῶνον τὰ πελιδνὰ χεῖλη του. Ἄλλὰ τὰ μάτια του εἶνε ἀνοιχτά. Βλέπουν, βλέπουν ἀκόμη τὴν ἀγαπημένην του Μόρφω...

Δ. Γ. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Β. ΘΕΑΤΡΟΝ

Ἡ κ. Λοράνδου ὡς Ἀρτεμιδία

✿ ΣΤΗΝ ΑΝΑΜΝΗΣΙ ✿

ΣΤΟΥ σιωπηλοῦ μεσονυκτιοῦ τῆ μαγεμένην ὄρα,
 Ποῦ ἡ φρικτὴ ἀπλόνει στήσιγῃ τὰ δίκτυα τῆς δειλᾶ,
 Τί θέλεις, ὦ Ἀνάμνησι, παρθένε λευκοφόρε,
 Καὶ μὲ πανσέδιων πέταλα μὲ ραίνεις ἀπαλά;

Λησμονημένες μελωδιεῖς; σιὰ ὠχρὰ σου παίζον χεῖλη
 Καὶ κάποια αἰώνια ζωγραφία μοῦ δείχνεις νὰ περιῶ:
 Γύρω ᾄς ἐν ἄνθος, ποῦ ἡ ἀγῆ τ' ἀφρόπλασε τοῦ Ἀπρίλη
 Μὴ πεταλοῦδα δλόιτελλῆ μ' ἀγάπη τριγυρνᾷ.

Μά, νᾶξερες, πόσο ἄγρια κι' δλόπικρα ἡ ὀδόνη
 Μέσα σιὰ σιήθη μου ἔπλωσε τὰ μαῦρα τῆς φτερά,
 Ποῦ δὲ θ' ἀκούσῃς πειὰ ποτὲ σιτὴ νυκτικὴ γαλήνη
 Πόθον τραγοῦδι ἀπ' τὴν καρδιά γλυκὰ νὰ πλημμυρᾷ.

ΜΙΧΑΗΛ ΕΠΙΦΑΝΗΣ

Ἡ κ. Θεοδώρου ὡς Μυρίνη

Ἡ φάραγγι τοῦ Βατσοῦ

V. Theca

ΙΘΑΚΗ ΚΑΙ ΔΑΙΡΠΦΕΛΔ*

Εν τῷ καταλόγῳ τῶν νεῶν, ὅστις θεωρεῖται ἐκ τῶν νεωτάτων μερῶν τοῦ ἔπους, εὐρίσκομεν τὰ νέα ταῦτα ὀνόματα, τὰ ὅποια μετὰ τὴν Δωρικὴν ἐπιδρομὴν ἐπεκράτησαν εἰς τὰς νήσους. Ἐν αὐτῷ ἀναφέρονται ὡς νῆσοι ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τοῦ Ὀδυσσεὸς ὑπαγόμενα οὐχὶ αἱ ἐν ἄλλοις μέρει τοῦ ἔπους ἀναφερόμεναί τῶσδε γινώσκται ἦδη, αἱ Ἰθάκη, Νήριτος, Κροκύλεια, Αἰγιάνη, Ζάκυνθος καὶ Σάμος.

*Ἄστὴρ Ὀδυσσεὺς ἤγε Κεφαλλῆνας μεγαθύμους
οἱ δ' Ἰθάκην ἔχον καὶ Νήριτον ἐνδοξοῦλλον
καὶ Κροκύλει' ἐπίμοντο καὶ Αἰγιάνη τρηχέαι
οἱ τε Ζάκυνθον ἔχον ἦδ' οἱ Σάμον ἀμφιπέμοντο.*
(Ἰλιάδ. Β, 631).

Τὸ Δουλίχιον μετὰ τῶν Ἐχινάδων καταλέγεται εἰς τὸ βασιλείον τοῦ Μήγντος.

*Οἱ δ' ἐκ Δουλίου Ἐχινάων θ' ἱερῶν
νήων, ὡς ναύων πέρη ἀλός, Ἥλιος ἄρτα.*
(Ἰλιάδ. Β, 625).

Αἱ δύο αὗται μαρτυρίαι, ἡ ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις τοῦ ἔπους μέρεσι καὶ ἡ ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν νεῶν, ἀναφέρονται εἰς δύο διαφόρους ἐποχάς, τὴν πρὸ τῆς Δωρικῆς ἐπιδρομῆς καὶ τὴν μετ' αὐτῆν καὶ παριστώσιν ἡμῖν τὴν κατάστασιν τῶν νήσων κατὰ τὰς δύο ταύτας ἐποχάς. Οὕτω ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν νεῶν εἶνε Ἰθάκη ἡ σημερινὴ Ἰθάκη, Νήριτος ἡ δασώδης Λευκάς, Κροκύλεια καὶ Αἰγιάνη πιθανῶς δύο ἐκ τῶν περὶ τὴν Λευκάδα κειμένων ἐλασσόνων νήσων (ὡς τὸ Μεγανήσι καὶ ἡ Ἄτοκος), Ζάκυνθος ἡ καὶ σήμερον οὕτω καλουμένη νῆσος καὶ Σάμος ἡ Κεφαλληνία. Τούναντιον ἐν τοῖς παλαιότεροις μέρεσι τοῦ ἔπους Ζάκυνθος εἶνε ἡ καὶ σήμερον ὁμώνυμος νῆσος, ἡ Κεφαλληνία ὅπως καλεῖται Δουλίχιον, ἡ σημερινὴ Ἰθάκη Σάμη καὶ ἡ σημερινὴ Λευκάς εἶνε ἡ πατρίς τοῦ Ὀδυσσεὸς Ἰθάκη. Ἡ τοιαύτη μετὰ τὰς ὀνόματι ἀπὸ νήσου ἢ χώρας τινὸς εἰς ἕτεραν δὲν εἶνε ἀσυνήθης καὶ πρωτόκουστος, λέγει ὁ κ. Dörpfeld ἀρκεῖ ν' ἀναμνησθῶμεν ὅτι κατὰ τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους πολλὰ ἑλληνικαὶ χῶραι, ὡς ἡ Θεσσαλία, ἡ Βοιωτία καὶ ἡ Πελοπόννησος μετὰ τῶν κατοίκων μετέβαλον συγχρόνως καὶ ὄνομα, ἀρκεῖ προσετι νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψεϊ ὅτι ἀρχαῖαι μυκηναϊκαὶ πόλεις, ὡς ἡ Σπάρτη καὶ ἡ Πύλος, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Δωρικῆς ἐπιδρομῆς κατεστράφησαν καὶ ἰδρυθῆσαν εἴτα ἐκ νέου εἰς ἄλλας θέσεις, ὅτι οἱ Κεφαλλῆνες, οἵτινες κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ὀδυσσεϊκῆς κατῴκου ἐπὶ τῆς Στερεᾶς, κατὰ τοὺς κλασσικοὺς χρόνους κατεῖχον μίαν τῶν Ἰονίων νήσων, ὅτι δ' ἐπομένως ἡ νῆσος Κεφαλληνία μόνον συνέπειρται εἰς αὐτὴν ἐποικισθεὶς ταύτης τῶν Κεφαλλήνων ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο.

Ἡ ὑπὸ τῶν Κορινθίων περὶ τὸ ἔτος 700 π. Χ. ἰδρυθθεῖσα πόλις Λευκάς ἔκειτο παρὰ τὸ στενωπὸν μέρους τοῦ μεταξὺ Λευκάδος καὶ Στερεᾶς πορθμοῦ, ἐνθα ὁρίζονται ἐπὶ εἰρήναι.

Ἀπέναντι ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Στερεᾶς Ἁγίου Γεωργίου εὗρεν ὁ κ. Dörpfeld κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς μικρὸν φρούριον ἔχον ὅμοια πρὸς τὰ τῆς μεγάλης ἐπὶ τῆς Λευκάδος κειμένης ταύτης πόλεως πολυγωνικὰ τεῖχη καὶ δεσπόζον καὶ τοῦτο τοῦ πορθμοῦ τεχνητὸς βραχίων συνέδεε τὰ δύο ταῦτα μέρη τῆς ὑπὸ τῶν Κορινθίων κτισθείσης ταύτης πόλεως καὶ μετέβαλλε τὸ νότιον τοῦ πορθμοῦ μέρος εἰς λιμένα. Τὸ μικρὸν τοῦτο ἐπὶ τῆς Στερεᾶς κείμενον ἐρυμνὸν χωρίον θεωρεῖ ὁ κ. Dörpfeld ὡς τὴν ὑπὸ τοῦ Θουκυδίδου (III, 7, 5) μνημονευμένων Νήρικον, ἐνθα ὁ στρατηγὸς Ἀσώπιος ἐποίησατο ἀπόβασιν. Τὰ δύο ταῦτα μέρη τῆς πόλεως ἡ Λευκάς ὅπλα δὲ ἐπὶ τῆς ὁμώνυμου νήσου καὶ ἡ Νήρικος ἐπὶ τῆς ἀπέναντι Στερεᾶς ἰδρυθῆσαν ὑπὸ τῶν Κορινθίων μετοικισάντων τοὺς κατοίκους τῆς ἀρχαίας πόλεως Νηρίκου εἰς τὰς δύο ὄχθας τοῦ πορθμοῦ, ὡς λέγει ὁ Στράβων. Τὴν ἀρχαίαν δὲ πόλιν Νήρικον, ἣν ἀναφέρει ὁ Ὀμηρὸς (Ὀδυσ. ω, 377) ὡς ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς ἡπείρου κειμένην, τοποθετεῖ ὁ κ. Dörpfeld παρὰ τὰ εἰρήναι τῆς πόλεως Πάλαρος καλούμενα σήμερον Κεχροπόδρα, ἥτις δεσπόζει πάσης τῆς γειτνιώσης τῆς Λευκάδι χερσονήσου τῆς Ἀκαρνανίας ἥτις χερσονήσος εἶνε ἡ ἀκτὴ ἡ πείροιο.

Θεμελιώσαντες λοιπὸν οἱ Κορίνθιοι τὴν πόλιν Λευκάδα τὸ μὲν πρὸς νότον μέρος τοῦ πορθμοῦ ἔκλεισαν διὰ τῆς κατασκευῆς βραχίονος, τὸ δὲ πρὸς βορρῶν ἀνέωξαν διορύξαντες ὡς προείρηται, τὴν ἐκεῖ ὑπάρχουσαν ταινίαν, πιθανῶς δ' ἐκβαθύναντες καὶ ἐναχθοῦ τὸν πορθμὸν. Μόνον λοιπὸν κατὰ τὸ βορειότατον μέρος τοῦ πορθμοῦ, μεταξύ τῆς ἐκεῖ σχηματισμένης ταινίας καὶ τῆς Ἀκαρνανικῆς ἀκτῆς ἔκειντο πάντοτε τὰ εἰς τὴν ναυτιλίαν ἐμπόδια, τὰ ὅποια διαφόρως κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς προσεπάθουν νὰ ἄρῳσιν ἢ ἀποθῦγῳσι.

Οὐχ ἥτιον φρονεῖ ὁ κ. Dörpfeld ὅτι πόρος πάντοτε ὑπῆρχεν αὐτόθι, διότι ἡ κατὰ τὸ βορειον σημείον τοῦ πορθμοῦ κειμένη ταινία αὕτη οὐδέποτε ἐσχηματίσθη ἀληθῆ στερεὸν ἰσθμὸν τὴν νῆσον μετὰ τῆς στερεᾶς συνδέοντα, ἀλλὰ μεταξύ τῆς ταινίας καὶ τῆς ἀπέναντι ἀκαρνανικῆς ἀκτῆς ἔμενε πάντοτε βορειανατολικὸς πόρος, στενὸς βεβαίως καὶ σπουδαῖα κωλύματα εἰς τὸν διάπλουν παρέχων μόνον δὲ ὅτε οἱ Κορίνθιοι κατὰ τὸν Σ' π. Χ. αἰῶνα διώρυξαν τὴν ταινίαν αὐτὴν καὶ ἐσχημάτισαν οὕτω νέον πόρον, τὰ κωλύματα ταῦτα ἤρθσαν, μέχρι οὐ ἡ θάλασσα ἀπέκλεισε πάλιν διὰ τῆς συσσωρευθεῖσας χαλίκων τὸν τεχνητὸν τοῦτον πορθμὸν, ὅποτε πάλιν ἀναγκάσθησαν οἱ ναυτιλλόμενοι νὰ χρησιμοποιῶσι τὸν παλαιὸν βορειανατολικὸν πόρον. Οὐδέποτε λοιπὸν ἡ Λευκάς χερσονήσος τῆς Ἀκαρνανίας ὑπῆρξε.

Ὡς ταφίους νήσους θεωρεῖ ὁ κ. Dörpfeld τὰς παρὰ τὴν Ἀκαρνανίαν κειμένας Κάλαμον καὶ Καστόν.

Ἡ κατὰ πάντα ὁμοίότης καὶ τέλει συμφω-

νία τῶν περιγραφῶν καὶ τῶν μαρτυριῶν τῆς ἔπους πρὸς τὴν σημερινὴν κατάστασιν καὶ σχέσιν τῶν νήσων καὶ χωρῶν, οἷας συμφώνως πρὸς τὴν θεωρίαν αὐτοῦ ἀνευρίσκει ὁ κ. Dörpfeld, ἤγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ ποιητὴς ἐγνώριζε τελείως τὰ μέρη, τὰ ὅποια περιγράφει αἱ τέσσαρες νῆσοι τοῦ Ἰονίου πελάγους, ἡ νῆσος ἰθία Λευκάς—Ἰθάκη μετὰ τῶν λιμένων, ὁρέων καὶ πηγῶν αὐτῆς, ἦσαν πολὺ γνωστὰ εἰς αὐτόν. Ἀλλὰ καὶ τὴν Πελοπόννησον ἐγνώριζε πολὺ καλλίτερον ἢ ὅσον κοινῶς μέχρι τοῦδε ἐνομίζετο, τὰ δὲ δυτικὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος ἦσαν εἰς τὸν ποιητὴν τῆς Ὀδυσσεϊκῆς μᾶλλον γνωστὰ ἢ ἡ μικρὰ Ἀσία καὶ αἱ πρὸς ἀνατολὰς κείμεναι Ἑλληνικαὶ νῆσοι.

Αἱ ἰδέαι αὗται ἐνέχουσι μεγάλην σημασίαν, φρονεῖ ὁ κ. Dörpfeld, διὰ τὸ Ὀμηρικὸν ζήτημα ἐν γένει. Δύο μόνον συμπεράσματα καταδεικνύοντα τὴν σπουδαιότητα ταύτην παραθέτει ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Πρῶτον ὅτι ὁ γεωγραφικὸς ὁρίζων τῆς Ὀδυσσεϊκῆς προσελάζει ἡμᾶς περισσότερο εἰς τὴν εἰκασίαν ὅτι τὸ ἔπος τοῦτο δὲν ἐγεννήθη ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ, ὡς φρονοῦσι πολλοὶ Ὀμηρισταί, ἀλλ' ἐν τῇ μητρικῇ χώρᾳ, τῇ Ἑλλάδι αὐτῇ, εἴτε ἐν Πελοποννήσῳ εἴτε ἐπὶ τῶν Ἰονίων νήσων. Δεύτερον ὅτι αἱ γεωγραφικαὶ μαρτυρίαι τοῦ παλαιότερου ἔπους ἀνταποκρίνονται εἰς τὴν πρὸ τῆς Δωρικῆς ἐπιδρομῆς κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος, ἐνῶ ἐν τοῖς νεωτέροις μέρεσι τῆς Ἑλλάδος καὶ Ὀδυσσεϊκῆς παρουσιάζονται αἱ ἐκ τῆς μετακινήσεως ἐκείνης τῶν λαῶν ἐπελθοῦσαι μεταβολαί, ὡς προείρηται. Θὰ ἠδύνατο τις νὰ συμπεράνῃ ἐκ τούτου ὅτι ὁ πύρην τῆς ποιητικῆς ἐσχηματίσθη πρὸ τῆς Δωρικῆς ἐπιδρομῆς, οὕτω δ' ὀφείλει τὸν σχηματισμὸν αὐτοῦ εἰς τὸν ἀρχαιότατον πολιτισμὸν τῶν μυκηναϊκῶν ἢ ἀρχαϊκῶν χρόνων πρὸς δὲ ὅτι ἐσχηματίσθη εἰς διάφορα τῆς μητρικῆς χώρας (Ἑλλάδος) μέρη. Ἡ ὑπὸ τῶν ἐπιδραμόντων Δωρικῶν ἐκδιωχθέντες ἐκ τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Στερεᾶς Ἀχαιοὶ (Αἰολεῖς καὶ Ἴωνες) παρέλαβον μετ' ἑαυτῶν τὰ ποιήματα ταῦτα εἰς τὴν Μικρῇ Ἀσίᾳ, ἐκεῖ ταῦτα ἤδοντο καὶ διεφυλάττοντο ὡς ἔθνικὸν κειμήλιον, ἐκεῖ δὲ σὺν τῷ χρόνῳ προῖοντι διὰ προσθηκῶν καὶ μεταβολῶν πάσης φύσεως ἔλαβον τὴν μορφήν, ὑφ' ἣν σήμερον κατέχομεν ἡμεῖς ταῦτα.

Δαπάναις τοῦ πλουσίου φιλαρχαίου Ὀλλανδοῦ κ. Joekoor καταληφθέντος ὑπὸ τῆς εὐγενούς φιλοδοξίας ν' ἀποκαλύψῃ τὸ ἀνάκτορον τοῦ Ὀμηρικοῦ βασιλέως τῆς Ἰθάκης καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καταλθόντος τῷ 1900 εἰς Ἑλλάδα, ἐνήργησεν ἀνασκαφὰς ἐπὶ τῆς Λευκάδος ὁ κ. Dörpfeld κατὰ τὰ ἔτη 1900-1903 καὶ εἰς τὴν θέσιν, ἐνθα κατὰ τὰς ὑποδείξεις τοῦ ἔπους τοποθετεῖ τὸ Ὀμηρικὸν ἄστυ, περὶ τὸν λιμένα Βαλιχὸ καὶ ἀκριβῶς εἰς τὴν περὶ αὐτὸν ἐκτεινομένην καὶ πρὸς βορρῶν ὑπὸ τοῦ ὄρους Σκάρου ὀριζομένην πεδιάδα Ἐκεῖ εὗρε μυκηναϊκῆς ἐποχῆς συνοικισμὸν καὶ ὑδρογεῖον τῆς αὐτῆς ἐποχῆς ἀποτελούμενον ἐκ σωλῆνων πλίνθων κωνικοῦ σχήματος φρονεῖ δ' ὅτι πρόκειται ἐπιπέδῳ περὶ τῆς κρήνης, τὴν ὁποῖαν ἀναφέρει ὁ Ὀμηρὸς ὡς πλινθίων τοῦ ἄσπεως κειμένην καὶ ἐξ ἧς ὑδρεύοντο οἱ πολῖται καὶ τὴν ὁποῖαν κατασκεύασαν οἱ Ἰθακοί, Νήριτοι καὶ Πολύκτωρ (Ὀδυσ. ρ, 205).

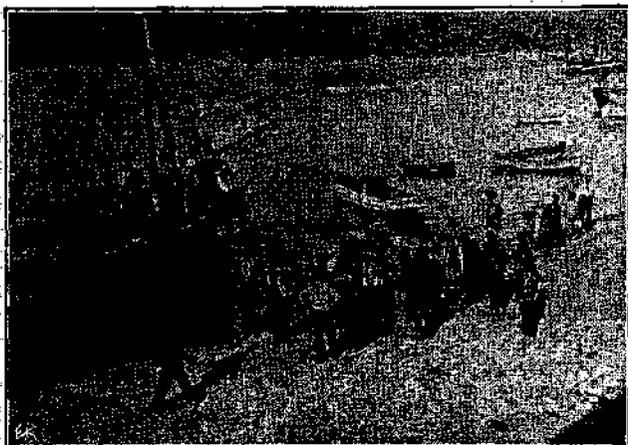
Αἱ ἐπὶ τῆς Λευκάδος ἀνασκαφαὶ θὰ ἐπαναληφθῶσι καὶ ἐφέτος. Κατὰ τὸ κατὰ τὸ θέρος

τοῦ παρελθόντος ἔτους εἰς ἑθρῶπιν ταξιδίον αὐτοῦ ὁ κ. Dörpfeld ἔσχε τὴν εὐκαιρίαν ἐν συνεντεύξει, ἣν μετὰ τοῦ Γερμανοῦ αυτοκράτορος ἔλαβε, ν' ἀναπτύξῃ εἰς αὐτὸν τὴν νέαν αὐτοῦ περὶ τῆς Ὀμηρικῆς Ἰθάκης θεωρίαν καὶ νὰ διεγείρῃ τὸ ὑπερὸ τοῦ ζητήματος τούτου ἐνδιαφέρον τοῦ αυτοκράτορος, ὅστις ὑπεσχέθη πρὸς τὸν κ. Dörpfeld ὅτι θὰ πέμψῃ εἰς Λευκάδα δύο Γερμανοὺς ἀξιωματικούς, ὅπως σχεδιάσωσι τέλειον χάρτην τῆς νήσου ὄντως δ' ἐγκριθείσης ὑπ' αὐτοῦ, τῆς πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένης δαπάνης κατὰ τὸν πρὸς τινος καιροῦ εἰς Ἑλλάδα οἱ Προῶσοι ἀξιωματικοὶ von Marées καὶ Nonne, οἵτινες ἐπελήθησαν τῆς ἐργασίας ταύτης ἐν Λευκάδι. Συγχρόνως δ' εὐρέθησαν εἰς Γερμανίαν καὶ οἱ Μαικῆναι, δαπάναις τῶν ὁποίων ὁ κ. Dörpfeld θὰ ἐπαναλάβῃ τὰς ἐπὶ τῆς νήσου ταύτης ἀνασκαφὰς καὶ θὰ ἐξακολουθήσῃ ταύτας ἐπὶ τρία ἔτη. Τὸν ἐν τῇ πεδιάδι Νυδρὶ ἀνακαλυφθέντα προϊστορικὸν συνοικισμὸν σκέπτεται ν' ἀποκαλύψῃ καὶ ἐξετάσῃ ἐπὶ μᾶλλον, θὰ ἐρευνῆσῃ δ' ἀρχαιολογικῶς καὶ ἄλλα τῆς νήσου μέρη. Μετὰ τὸ πέρασ δὲ τῶν ἐπὶ τῆς νήσου ἀνασκαφῶν αὐτοῦ καὶ ἐρευνῶν, ὅποτε καὶ ὁ χάρτης αὐτῆς θὰ εἶνε ἐτοιμὸς, σκέπτεται ὁ κ. Dörpfeld νὰ ἐκδώσῃ ἑκτενὲς σύγγραμμα περὶ τῆς Λευκάδος καὶ τοῦ ζητήματος τῆς Ὀμηρικῆς Ἰθάκης. Διὰ τῶν ἀνασκαφῶν ἐλπίζει ὁ κ. Dörpfeld ὅτι θ' ἀποδείξῃ τὴν ὀρθότητα τῆς θεωρίας αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ἀποτελέσματι αὐτῶν δὲν εἶνε, οἷον προσδοκᾶται, οἰδημίαν σημασίαν δύναται νὰ ἔχῃ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ζητήματος καὶ τῆς θεωρίας, διότι κατὰ τὸν κ. Dörpfeld ἡ ταυτότης τῆς Λευκάδος πρὸς τὴν Ὀμηρικὴν Ἰθάκην εἶνε ἐπαρκέστατα πλέον ἀποδεδειγμένη.

Ὁ Ὀλλανδοὺς φιλόμυθος κ. Joekoor ὁ ἐπὶ τέσσαρα ἔτη καταβαλὼν τὴν ἀπαιτουμένην διὰ τὰς ἐν Λευκάδι ἀνασκαφὰς δαπάνην βλέπων πταιωθεὶσας τὰς ἐλπίδας αὐτοῦ περὶ ἀνευρέσεως ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ τοῦ ἀνακτόρου τοῦ Ὀδυσσεὸς, μὴ εὐρίσκων δὲ τὴν ὅλως θεωρητικὴν τοῦ κ. Dörpfeld λύσιν ἐπαρκῆ ὡς ἀναποκρινόμενὴν εἰς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ ὡς πληροῦσαν τὸν πόθον καὶ τὸ ἰδανικὸν αὐτοῦ, ἐστράφη πάλιν πρὸς τὴν Ἰθάκην, μίπως δι' ἐπιμελεστέρας καὶ ἐπιστημονικώτερας ἐρευνῆς ἴδη ἐν αὐτῷ πραγματοποιούμενον τὸ εὐγενὲς αὐτοῦ ὄνειρον, τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ ἀνακτόρου τοῦ Ὀμηρικοῦ ἥρωος, ἀφοῦ ἄλλως τε τὸ ἔδαφος τῆς νήσου ταύτης ἦτο ἀρχαιολογικῶς ἀνεξερεύνητον, τοῦ κ. Dörpfeld κατὰ τὸ 1900 καὶ πρὸ τῆς εἰς Λευκάδα μεταβάσεως ἀσημάντως ἐπ' ὀλίγας ἡμέρας ἐνεργήσαντος δοκιμαστικῆς ἀνασκαφῆς, αἵτινες οὐδὲν ἠδύναντο ν' ἀποδείξωσιν ἐπεβάλλετο τούτου ἐνεκα ἡ συστηματικώτερα καὶ ἐπιμελεστέρα ἀρχαιολογικὰ ἐξέτασις τῆς νήσου ὄντως δ' ὁ κ. Joekoor κατὰ τὸ θέρος τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐπεκέθη πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καὶ πάλιν τὴν Ἰθάκην μετὰ τοῦ συμπολίτου αὐτοῦ ἀρχαιολόγου κ. Vollgraff, ἐταίρου τῆς ἐν Ἀθήναις Γαλλικῆς ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς. Αἱ ὑπὸ τοῦ κ. Vollgraff ἐνεργηθεῖσαι ἀνασκαφαὶ ἀπέδειξαν ὅτι ἐν τῷ βορείῳ μέρει τῆς Ἰθάκης, ἐκεῖ, ἐνθα ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἀρχαιολόγων καὶ περιηγητῶν τῆς νήσου τοποθετεῖται τὸ Ὀμηρικὸν ἄστυ, ὑπῆρχε συνοικισμὸς προϊστορικῶς, διότι ἀκριβῶς παρὰ τὸν λιμένα Πόλιν εὐ-

* Τέλος.

ΣΑΜΟΣ

Λιμὴν Βαθέος

Τὸ δάδος τοῦ Μαλαγαρίου

Ἡ μονὴ τῆς Ζωοδόχου πηγῆς

Ch. Jacques

Τὸ ποίμνιον

ρέθησαν θραύσματα ἀγγείων μυκηνναϊκῆς ἐποχῆς. Τὰ λοιπὰ εὐρήματα τοῦ βορείου καὶ τοῦ κεντρικοῦ μέρους τῆς νήσου ἦσαν Ἑλληνικῶν καὶ Ρωμαϊκῶν χρόνων.

Ἐλπίζομεν ὅτι θὰ ἐξακολουθήσωσι καὶ αἱ ἐπὶ τῆς Ἰθάκης ἀνασκαφαί, οὕτω δ' ὑπάρχει ἐλπίς, ἐρευνησόμενων ἐπιστημονικῶς καὶ ἐπιμελῶς τῶν δύο τούτων νήσων, ν' ἀχθῆ τι εἰς φῶς, ἂν οὐχὶ ἄλλο, τουλάχιστον διαφωτίζον τὸ σκοτεινὸν τῆς Ὀμηρικῆς Ἰθάκης ζήτημα καὶ καθιστῶν ἡμᾶς ἱκανοὺς νὰ ἐκφέρωμεν ἐπ' αὐτοῦ γνώμην πιθανωτέραν.

Αἱ ἰδέαι τοῦ κ. Dörpfeld εὖρον, ὡς ἦν ἐπόμενον, πολεμίουσ οὐκ ὀλίγους. Πολλοὶ ἀρχαιολόγοι, φιλόλογοι, ὀμηρισταὶ καὶ ἐν γένει πεπαιδευμένοι δυνάμενοι νὰ ἐκφέρωσι γνώμην ἐπὶ τοιούτων ζητημάτων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον σοδαρὰν καὶ βαρύνουσαν, ἀντιπεξήληθον κατὰ τῆς τολμηρᾶς θεωρίας, ἀναδειχθέντες θερμοὶ συνήγοροί τῆς μικρᾶς Ἰθάκης καὶ τῆς κινδυνευούσης αὐτῆς δόξης, ἀντιτάξαντες δὲ κατὰ τῶν ἰδεῶν τοῦ κ. D. πολλὰ ἐπιχειρήματα, δι' ὧν κατέδειξαν τὰ πολλὰ τῆς θεωρίας ταύτης τρωτά· ὅτι ἐξ ἄλλου ὁ κ. Dörpfeld εὗρε καὶ ὁμόφρονας ἀσπασθέντας καὶ υιοθετήσαντας τὴν θεωρίαν αὐτοῦ καὶ διὰ τῆς γραφίδος τούτων ὑποστηρίζοντας, εἶνε περὶ τῶν, φρονοῦμεν, νὰ προσθέσωμεν ἀπὸ τοῦ 1900, ὅποτε τὸ πρῶτον ἐξηνέχθη ἡ θεωρία, μέχρι σήμερον οὐκ ὀλίγα ἐγράφησαν ὑπὲρ καὶ κατὰ ταύτης, ἐξακολουθοῦσι δ' εἶτι γραφόμενα. Περατοῦμεν τὸ ἄρθρον ἡμῶν παραθέτοντες τὰς σπουδαιότερας ἐκ τῶν διατριβῶν, αἰτινες ἀποτελοῦσι τὴν ἀπὸ τῆς ἐπιτοχῆς ἐκείνης σχηματισθείσαν βιβλιογραφίαν τοῦ ζητήματος. Πρὸ τούτου ὅμως ὑφειλομεν ἐνταῦθα ἱστορικῆς ἀκριβείας καὶ δικαιοσύνης ἕνεκα νὰ σημειώσω-

μεν ὅτι τὴν γνώμην ταύτην, ἣν ὁ κ. Dörpfeld κατέστρεψε γνώστην τῷ ἐπιστημονικῷ κόσμῳ καὶ εἰς θεωρίαν τελείαν διετύπωσέν, εἶχεν ἐκφέρει πολὺ πρὸ αὐτοῦ, τῷ 1894, ὁ Γερμανὸς Draheim (δρα ταύτην ἐν: *Wocheuschrift für klassische Philologie* 1894, No 3 σελ. 63 καὶ ἐξ.).

Βιβλιογραφία. Ὑπὲρ τῆς θεωρίας τοῦ κ. Dörpfeld ἔγραψαν οἱ: *Elssuer, der Herrschensitz des Odysseus* (*Schlesische Zeitung* von 13 April 1900) καὶ ἐν τῷ συγγράμμ. *Bilder aus Neu-Hellas* (σελ. 380-388).—*Gallina, Theorie Leukas-Ithaka* (*Zeitschrift für die österreich. Gymnasien* 1901 (σελ. 97-118).—*Reissinger, Blätter für das gymnasialschulwesen* (XXXIX, B, σελ. 369). *Cassler, Leukas-Ithaka*, Stuttgart 1904. — *Μπαρτ, Ἡ Ὀμηρικὴ Ἰθάκη* («*Ἀρμονία*» τεύχ. 7ον σελ. 401-415).

Κατὰ τῆς θεωρίας ἔγραψαν οἱ: *Reinach, La question d'Ithaque* (*Revue archéologique* 1900 (σελ. 464-466).—*Michael, das Homerische und das heutige Ithaka*, Tauer 1902. — *Manly, Ithaka or Leukas?* — *Bérard, des Phéniciens et l'Odyssee* (Τόμ. Β').—*Williamowitz — Moellendorf* (ἐν *Berliner philolog. Wocheuschrift* 1903 σελ. 380 καὶ ἐξ.).—*Lang, «Leukas»-«Ithaka»-«Dulichion»-«Asteris»* (*Südwest deutsche Schulblätter XXI Jahrgang* 1904).—*Ἀννίνος Καβαλιεράτος, Ἡ Ὀμηρικὴ Ἰθάκη*, Ἀθήναι 1900 (ἐκ σελ. 16).—*Λεκατσῆς Ἀθ.* Ἡ Ὀμηρικὴ Ἰθάκη, ἀπάντησις εἰς τὸν *Δαϊσπηλῆδ* («*Καιροί*» 28, 29, 30 Ἀπριλ. 1900)—*Παυλᾶτος Νικ.* Ἡ ἀληθὴς Ἰθάκη τοῦ Ὀμήρου. Ἀθήναι 1902 (ἐκ σελ. 32).

Ἰθάκη

ΑΘ. ΛΕΚΑΤΣΑΣ

✠ ΠΙΣΤΟΛΑΙΟΣ ✠

J. PLOMDEUR

ΑΤΗΝΤΗΣ φαινόμενον οπλίον σήμερον να εύρίσκειται άνθρωπος εν Εύρώπη αγαπών ειλικρινώς την Ελλάδα, άνευ συμφύροντος ή όπισθοβουλίας. Οι τοιοῦτοι άνθρωποι ύπῆρχον άλλοτε πλειστοί, άλλ'ή επίσημος Έλλάς ειργάσθη τοσοῦτον επιπολαίως και δύναμαι να είπω τοσοῦτον άντιπ' τριωτικώς, ώστε ό εις μετά τον άλλον εξέλιπον ή έκλείπουν οι εν τῇ Έσπερία φίλοι και ύποστηρικταί ήμών, ενῶ τούναντίον οι έχθροί μας πολλαπλασιάζονται και ουδεμίαν άήνουνσιν εύκαιρίαν χωρίς να μάς υβρίζωσι και μάς συκοφαντώσι.

Θά νομίση τις ότι τό Κράτος τό Έλληνικόν ακολουθεύ αύστηρώς προδιαγεγραμμένον σχέδιον όπως απελπίση ή τοῦλάχιστον άπογοτεύη τους ξένους φίλους μας. Τίς άγνοεί ότι δέν εύρέθη άκόμη καμμία κυβέρνησις άξία τοῦ ονόματός της όπως άπονεύμη παράσημα εις τους κατά τον πόλεμον τοῦ 1897 κατελθόντας φιλέλληνας;

Κατά τον παρελθόντα Άπρίλιον είχαν την τιμήν να παρουσιασθῶ πρός τον άείμνηστον Θ. Π. Δηλιγιάννην, πρός δν άνεκοίνωσα ότι ύπάρχει εν Άμβέρση βαρυσήμαντος έφημερίσις από δωδεκαετίας ύποστηρίζουσα εκθύμως τά έλληνικά δίκαια και ότι έφρόνουν ότι δίκαιον ήτο όπως ό διευθυντής της εν λόγω έφημερίδος άμοιφή ήθικώς.

Έκπληκτος με ήκουσεν ό πρωθυπουργός διότι ήγνώει τό τοιοῦτον, τοῦ εν Βελγίω άντιπροσώπου της Έλλάδος οὔδέποτε πληροφορηθέντος την Κυβέρνησιν του περι ύπάρξεως καν της εν λόγω έφημερίδος! Ένεχείρησα τότε αὐτῷ μερικά φύλλα της έφημερίδος εκείνης, άτινα διατρέξας ό άείμνηστος άνηγ μοι ύπεσχέθη ότι θ' άπονεύμη εις τον φιλέλληνα διευθυντήν της τον χρυσοῦν σταυρόν τοῦ Σωτήρος.

Περὶ τὸν να προσθέσω ότι οὐδέν έγένητο. Είναι τόσα πολλά τά παραδείγματα, άτινα ήδύνάμην ν' αναφέρω ενταῦθα, ώστε δέν θα έπάρκουν δλόκληρα τέχνη της «Πινακοθήκης» όπως περιλάβουν ταῦτα.

Και όμως οι Βούλγαροι, οι βάρβαροι, οι δολοφόνοι, οι άρπαγες, οι... οι... κτλ. έχουν σήμερον εν Εύρώπη πολλούς φίλους και μάλιστα θαυμασιάζ, διότι αν οι Βούλγαροι στεροῦνται πολιτισμοῦ και ανθρωπισμοῦ, κατέχουσιν όμως μίαν άρετήν πολύ μεγάλην, ής ήμεεις τελείως στερούμεθα. Γνωρίζουν να εργάζωνται, ενῶ ήμεεις γνωρίζομεν να μη έργα-

ζόμεθα. Αὐτή είναι ή πικρά αλήθεια.

Όταν βλέπω ότι ύπάρχει άνθρωπος μη Έλλην αγαπών την Ελλάδα, καταλαμβάνομαι από συγκίνησιν και θαυμασμόν διά τον χαρακτήρα τοῦ ανθρώπου εκείνου.

Τοιοῦτον άνθρωπον έγνώρισα μακρόθεν. Ονομάζεται J. Plomdeur, κάτοικος της Λιέγης τοῦ Βελγίου, ό άνθρωπος αὐτός εύρείας παιδείας και άδαμαντίνου χαρακτήρος αισθάνεται διά την Ελλάδα εκείνο τό όποιον ίσως-ίσως ούτε ήμεεις οι Έλληνες αισθανόμεθα. Τήν όνειρεύεται μεγάλην, ωραίαν, ενδοξον, πλουσίαν, ισχυράν, βαδίζουσαν επί κεφαλῆς τοῦ πολιτισμοῦ και κρατοῦσαν τά σκήπτρα τοῦ κόσμου.

Ό κ. Plomdeur είναι βιομήχανος, αλλά έραστής των σπουδών και, ως είπον, λάτρης της Έλλάδος. Ανέγνωσα πλειστάς επιστολάς άπευθυνόμενας πρός τον φίλον μου κ. Δημ. Καλογερόπουλον, εν δὲ ταίς επιστολαίς του ταῦταις άποπνεύει δέν γνωρίζω ποίον εύγενές άρωμα. Ο νοῦς του είναι πλήρης σχεδιών ιδίως διά τας προσφιλείς του Άθήνας, δν την όμολογουμένως κολοσσιαίαν πρόδοον παρακολουθεύ μετά μεγίστου ενδιαφέροντος. Οὐδέν τό παράλογον λέγει, όλα δύνανται να γίνωσιν, άρκεύ να εύρεθῇ ό άνθρωπος. Αν τά σχέδια τοῦ καλοῦ τοῦτου φιλέλληνος ύπεβάλλοντο εις τό δημοτικόν συμβούλιον και εύρίσκοντο εν αὐτῷ σύμβουλοι ικανοί να άντιληφθῶσι περι τίνος πρόκειται, βεβαίως μετ' ένθουσιασμοῦ θα έγέγοντο άποδεκτά και ή πρωτεύουσα της Έλλάδος θα έλάμβανεν άλλην όψιν. Άλλά τίς πολυσκοτίζεται διά τά τοιαῦτα;

Ό φιλελληνισμός τοῦ άνδρός είναι τοσοῦτον μάλλον πολύτιμος, καθ' όσον είναι καθ' όλοκληρίαν άφιλοκερδής. Αισθάνεται διά την Ελλάδα του εκείνο τό όποιον αισθάνεται ό έραστής διά την λατρευτήν του φίλιν. Άσμένως εγκαταλείπει τας πολλάς του άσχολίας διά να ρίψη επί τοῦ χάρτου μίαν του ιδέαν, μίαν πρότασιν, αν άποτέλλει πρός τον διευθυντήν της «Πινακοθήκης». Και αί ιδέαι του και αί προτάσεις του — σημειωτέον καλῶς τοῦτο — άποδεικνύουσιν άνθρωπον πολλά μελετήσαντα, πολλά γνωρίζοντα και πολλά όνειρευόμενον διά την ωραίαν μας πατρίδα.

Γνωρίζω ότι θα προσκροῦσά εις την μετροφροσύνην του, γράφων όσα γράφω. Άλλ' άς με συγχωρήσῃ ό κ. Plomdeur. Είναι τόσον όλιγοί σήμερον οι αγαπώντες την πατρίδα μας, ώστε να θεωρῶνται αληθείς ευεργεταί.

Και πρός τους ευεργετας του αισθάνεται τις την ανάγκην να φωνήσῃ εν μέγα ευχαριστώ!

A. K. ΠΕΡΑΙΚΙΑΗΣ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ*

Τίς ή σχέσις της τέχνης προς την έπιστήμην.

Η πλαστική, όπως και ή ποίησις, έχουν βάν την έμπνευσιν, τό έμφυτον τάλαντον. Ό γλύπτης είναι ποιητής. Άλλά δέν έπεται εκ τούτου ότι πρέπει να λείπη και ή έπιστήμη. Είς των κορυφαίων ζωγράφων αλλά και σοφών της εποχής του, ό Λεονάρδος Δα-Βίντσι λέγει τά εξής διά την τέχνην και την έπιστήμην:

« Η έπιστήμη, γενικῶς εἰπεῖν, έχει ως άρχήν να διακρίνη τό αδύνατον από τό δυνατόν. Η φαντασία, έλευθέρα αὐτή καθ' έαυτήν, συνίσταται εις όνειρα, εις ιδεώδη ή έπιστήμη συγκρατεύ τά άχαλίνωτα όνειρα εις εν περιβάλλον ύπαρκτόν, δεικνύουσα τά όρια μέχρι των όποιων φθάνει ή αλήθεια. Η έπιστήμη σταματῆ την τέχνην και τῆ λέγει: « Έως εδώ. Πέραν δέν ύπάρχει.»

Μή τις νομίση εν τούτοις ότι ή έπιστήμη άπαρτίζει τά στοιχεύα της τέχνης, ούτε ότι ό καλλιτέχνης πρέπει να φοβῆται την έπιστήμην. Είς την τέχνην οι κανόνες δέν έμποδίζουν την έμπνευσιν, όπως ή ήθική δέν έμποδίζει την έλευθερίαν.

Ό Σίλλερ εἶπε: « Πρέπει οι κανόνες της τέχνης να καθίστανται δι' ένα ποιητήν ή καλλιτέχνην δευτέρα φύσις. Η φαντασία άπελευθερουμένη των δεσμών της επανευρίσκει εν τῇ τέχνῃ ὅλην της την δύναμιν.»

Τίς ή σχέσις μεταξύ τέχνης και ήθικής.

Τό να θέλη τις να παρομοιώσῃ τό ωραϊον και τό αγαθόν, την τέχνην και την ήθικήν, είναι ως να παραβλάπη και τό εν και τό άλλο. Η τέχνη έχει μεγάλην επίδρασιν επί της ψυχῆς. Η ψυχή τοῦ καλλιτέχνου εξευγενίζεται εν τῇ τέχνῃ. Πῶς είναι λοιπόν δυνατόν να άντικειται εις την ήθικήν τό εύγενές αὐτό συναίσθημα της ψυχῆς τοῦ καλλιτέχνου; Οὐδέποτε συνθηκολογεί προς την χαμέρπειαν. Ό Διδερό, παρά την σοφίαν αὐτοῦ, ήθελε την μεταμέλειαν, την τύψιν της συνειδήσεως ως τό σύμβολον τό όποιον έπροσε να ύπάρχη εις τά καλλιτεχνικά έργαστήρια. Άλλά τό ζήτημα έλυσεν εύχαρδῶς μία ύπέροχος γυνή. Η madame Stael. « Πρέπει να λέγη τις προς τους καλλιτέχνας: Έστὲ ενάρετοι, εύσεβεύς, έλευθεροι προλήψεων. Σεβασθήτε, τι αγαπήτε. Ζητήσατε την άθανασίαν εις τον έρωτα και τό θεϊον εν τῇ φύσει. Η ψυχή σας έστω εις ναός.» Όπερ σημαίνει ότι ή τέχνη έπιδρά σωτηριωδῶς εις τά αισθήματα της ήθικής, όπως επίσης ή τέχνη εις τας τρικυμίας τοῦ βίου είναι μία παρηγορία.

* Συνέχεια.

Τό γυμνόν εν τῇ τέχνῃ άποτελεῖ τοῦτ' αὐτό την αποθέωσιν της τέχνης. Ό,τι εν τῷ κοινωνικῷ βίω θεωρεῖται ανήθικον και άσεβές, μία λ.χ. γυνή δλόγυμος, εν τῇ τέχνῃ είναι ανάγκη ψυχική το ανήθικον εκμηδενίζεται, και κυριαρχεί τό συναίσθημα τοῦ ύψηλοῦ και ωραίου. Ό Θεός έδημιούργησε τους πρωτοπλάστους γυμνούς: οι άνθρωποι έφεθρον τά φορέματα, άλλ' ή τέχνη ή όποια ύφούται μέχρι τοῦ θείου, αναζητεύ και θέλει τον άνθρωπον όπως έδημιουργήθη, όσον τό δυνατόν φυσικώτερον, αληθέστερον, διότι τό ένδυμα είναι ψεύδος και προσποίησης. Τό γυμνόν ιδίως εν τῇ γλυπτικῇ θριαμβεύει. Γλυπτική χωρίς γυμνόν είναι τί άκατανόητον. Ένδύσατε τον Έρμην τοῦ Πραξιτέλους! Άλλ' ή γυμνότης δέν άντιτίθεται εις την ήθικήν, μόνον εις τον χυδαϊον και άνευ εύγενών αισθημάτων άνθρωπον δύναται τό γυμνόν να είναι σκανδαλώδες, να έμπνέη πονηράς σκέψεις, να εξαπτε κτηνώδεις όρέξεις. Άλλ' ή τέχνη είναι χάρισμα των πεπολιτισμένων. Και ό πεπολιτισμένος άνθρωπος εις τό γυμνόν βλέπει μόνον την τέχνην, μόνον τό ωραϊον.

Η τέχνη και ό πολιτισμός.

Η τέχνη τά μέγιστα συντέλεσεν εις την ανάπτυξιν τοῦ πολιτισμοῦ. Τά έργα της τέχνης είναι πρόσφορα εις την διαπαιδαγώγησιν τοῦ λαοῦ. Δι' αὐτό πρέπει και να είναι εύπρόσιτα εις τό πλήθος. Η τέχνη, εἶπεν ό Έγγελος, ύπήρξε πάντοτε όργανον πολιτισμοῦ, μέσον άναπτύξεως πνευματικής, μύστις της θρησκείας. Είναι μαζή με την θρησκείαν ό υπέρτατος διδάσκαλος των λαών. Εκ τούτου δικαιολογείται και ή ανάρτησις εικόνων εις τας εκκλησίας και ό στενός σύνδεσμος θρησκείας και τέχνης. Είναι άλλο τό αίσθημα τό όποιον μάς καταλαμβάνει άμα εισέλθωμεν εις ναόν πλήρη εικόνων και άλλο όταν ό ναός είναι γυμνός, με μόνους τους τοίχους. Η τέχνη ύποβοηθεύ τό έργον της θρησκείας. Όθει εις την προσευχήν, εντίνει τον σεβασμόν, αναπαριστῶσα διά των χρωμάτων ζωηρότερον, τι άμυδρῶς φανταζόμεθα. Τον τοιοῦτον σύνδεσμον τέχνης και θρησκείας δέν κατεργάζεται μόνον ή ζωγραφική, αλλά και ή γλυπτική. Άλλ' ή γλυπτική έχει άτυχῶς αποκλεισθῇ από τας orthodoxous εκκλησίας, ενῶ τούναντίον εις τας καθολικάς, ή τέχνη άδιάφορος, εξ ίσου εκφραστική, θριαμβεύει και διά της γλυπτικής, όπως και διά της ζωγραφικής.

(Έπεται τό τέλος).

K.

ΜΕΣΙΚΟΝ

Πλωτοὶ κήποι

❖ ΑΠΟ ΤΟΝ ΒΙΟΝ ΤΩΝ ΚΑΛΙΤΕΧΝΩΝ ❖

Ο ΓΚΟΥΝΩ

Ὁ μουσικὸς Γκουνὼ ἠδθάνετο ἀπὸ μικρῆς ἡλικίας τὰ περιουσίματα τῆς μεγαλοφυΐας.

Εἰς ἓν βιβλίον περὶ μουσικῆς, τελευταίως ἐκδοθέν, ἐπάρχει τὸ ἐξῆς ἀνεκδοτὸν περὶ τῆς εἰσόδου του εἰς τὰς μουσικὰς σπουδὰς καὶ περὶ τοῦ ἀγῶνος, ὃν κατέβαλε διὰ τὴν λήψην τῆς βραβεΐου τῆς Ρώμης.

Ἦτο δεκατριετής, ὀρφανὸς ἐκ πατρὸς καὶ μετὰ τὴν μητέρα του ἀγωνιζομένην τὴν εἰσαγγῆν εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον.

Μίαν ἡμέραν σοβαρώτατα τῇ ἀνήγγειλεν, ὅτι ἤθελε τὴν γέννη μουσικὸς.

- Εἶπε σοβαρὰ αὐτῇ σου ἡ τρέλλα;
- Πάρα πολὺ σοβαρὰ.
- Δὲν θὰ ἐπάγγης εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον;
- Ὅχι, ποτέ!
- Καὶ τί θέλεις;
- Νὰ εἰσέλθω εἰς τὸ Ὀδεῖον.
- Καὶ ἐγὼ λοιπὸν σοῦ λέγω: Ὅχι, ποτέ!

Ἡ μήτηρ του ἔξω φρονῶν ἤρνετο ὁ Γκουνὼ ἐπίμνη.

Ὅταν τοῦ εἶπε, ὅτι θὰ ἐπρωτίμα τὴν κάμη στρατιώτην:

- Ὅχι, εἶπε. Δὲν θὰ φέρω ποτέ ὄπλον.
- Ἀλήθεια; Καὶ πῶς, σὲ παρακαλῶ, θ' ἀποφύγῃς τὴν κοινήν αὐτὴν ἐποχρίωσιν;
- Δὲν θὰ τὴν ἀποφύγω, θ' ἀπελευθερωθῶ ἀπὸ αὐτῆν.

- Καὶ πῶς;
- Κερδίζω τὸ πρῶτον βραβεῖον τῆς Ρώμης.

Ἡ μήτηρ τοῦ Γκουνὼ τότε ἔδρασε ὡς μεσάζοντα τὸν γηραιὸν διδάσκαλον, τὸν Ποαρώον, ὅπως μεταλαβῆ τὸν ἰσχυρογενῆ μαθητὴν.

Ὁ Ποαρώον ἐκάλεσε τὸν μικρὸν Κάρολον.

- Ὄστε, φίλε μου, θέλεις τὴν γέννη μουσικὸς;
- Ναί, κύριε Ποαρώον, ἀπῆρτησεν ὁ νέος ξεροτάτα.
- Ναί, ἀλλὰ δὲν εἶνε ἐπάγγελμα αὐτό.
- Αἱ! Δὲν εἶνε ἐπάγγελμα τὴν εἶνε κανεὶς Μότσαρ, Βέμπορ, Μάγερθερ, Ροσσίνης; εἶσθε δύσκολος.

Ὁ καλὸς διδάσκαλος ἀπῆρτησεν:

— Ἀλλὰ ὁ Μότσαρ... ὁ Μότσαρ εἰς τὴν ἡλικίαν σου εἶχε δεῖξει τὴν μεγαλοφυΐαν του. Δεῖξέ μου τί ἠμπορεῖς

τὴν κάμη καὶ ἔπειτα βλέπομεν.

Καὶ χωρὶς ἄλλην λέξιν ὁ διδάσκαλος ἐκάθισε καὶ τοῦ ἔδρασε μίαν μονωδίαν ἀπὸ τὸν Ἰοσιέφ.

— Ἰδοῦ, εἶπε, μελέτησέ μου αὐτὸ καὶ ἂν ἠμπορεῖς κάμε μου μουσικὴν τοῦ Μίϋ. Δὲν ἀπαιτῶ Μότσαρ.

Ὁ Γκουνὼ ἔλαβε μειδυὼν τὸ τεμάχιον καὶ μετὰ δύο ὥρας ἐπιστρέφει μετὰ τὸ τεμάχιον μελοποιημένον.

Ἦτο ἡ πρώτη του μελωδία.

— Αἱ! εἶπεν ὁ διδάσκαλος: οὐλάχιστον δὲν εἶσαι ὁ κνηρός. Τραγοῦδήσέ μου τὸ τώρα.

- Νὰ τὸ τραγοῦδήσω! Καὶ τὸ κλειδοκῦμβalon;
- Τί τὴν κάμωμεν τὸ κλειδοκῦμβalon;

— Ἀλλὰ διὰ συνοδείαν. Χωρὶς αὐτὸ δὲν θὰ καταλάβετε τὰς ἀρμονίας μου.

— Νὰ τὰς βροῶω ἐγὼ τὰς ἀρμονίας σου. Ἡ ἰδέα, τὸ μουσικὸν αἶσθημα μετὰ ἐνδιαφέρει. Ἐμπρός, τραγοῦδησε.

Ὁ Γκουνὼ ἐτραγοῦδησε.

Ὅταν ἐτελείωσε, στραφεὶς εἶδεν ὅτι ὁ διδάσκαλος εἶχε δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς.

Τὸν ἐπῆρε καὶ τὸν ἐνηγκαλίσθη.

— Ὁραῖα πολὺ ὄραῖα, παιδί μου. Καλὰ. Γενὸν λοιπὸν μουσικὸς ἀφοῦ θέλεις. Δὲν ἠμπορεῖ κανεὶς τὴν σοῦ ἀντισταθῆ.

Καὶ ἔκτοτε μετὰ τὸν μαθητὴν κατώρθωσε τὴν πείσιν τὴν μητέρα, ἡ ὅποια μὴ δυναμένη τὴν κάμη διαφορητικὰ τὸν ὀδήγησεν εἰς τὸν μουσικὸν Ρεῖσά, παρακαλῶν ὁμοῦ αὐτὸν τὴν προσπαθῆσθαι τὴν ἀπογοητεύσθαι τὸν νίον της.

Ἀλλὰ μετὰ ὀλίγας ἡμέρας ὁ μουσικὸς εὗρισκε τὴν μητέρα.

— Φεῖ! κυρία μου, τὸ παιδί ἔχει τὴν μαρίαν τῆς μουσικῆς καὶ δὲν ἠμπορεῖ κανεὶς τὴν κάμη τίποτε. Πρέπει τὴν τὴν κάμη ἀπόφασιν.

Μετὰ ὀλίγον ὁ Γκουνὼ διηγωνίζετο διὰ τὸ βραβεῖον τῆς Ρώμης καὶ ἤρθε δευτέρος.

Τὴν ἄλλην φορὰν παρηγωνίζετο διὰ τοῦ μουσικοῦ Μπαστῆ.

Τὴν τρίτην τὸ κατώρθωσεν ἐξῆλθε νικητῆς τηρήσας τὴν ἐπόσχεσιν τὴν ὅποιαν εἶχε δοσε εἰς τὴν μητέρα του.

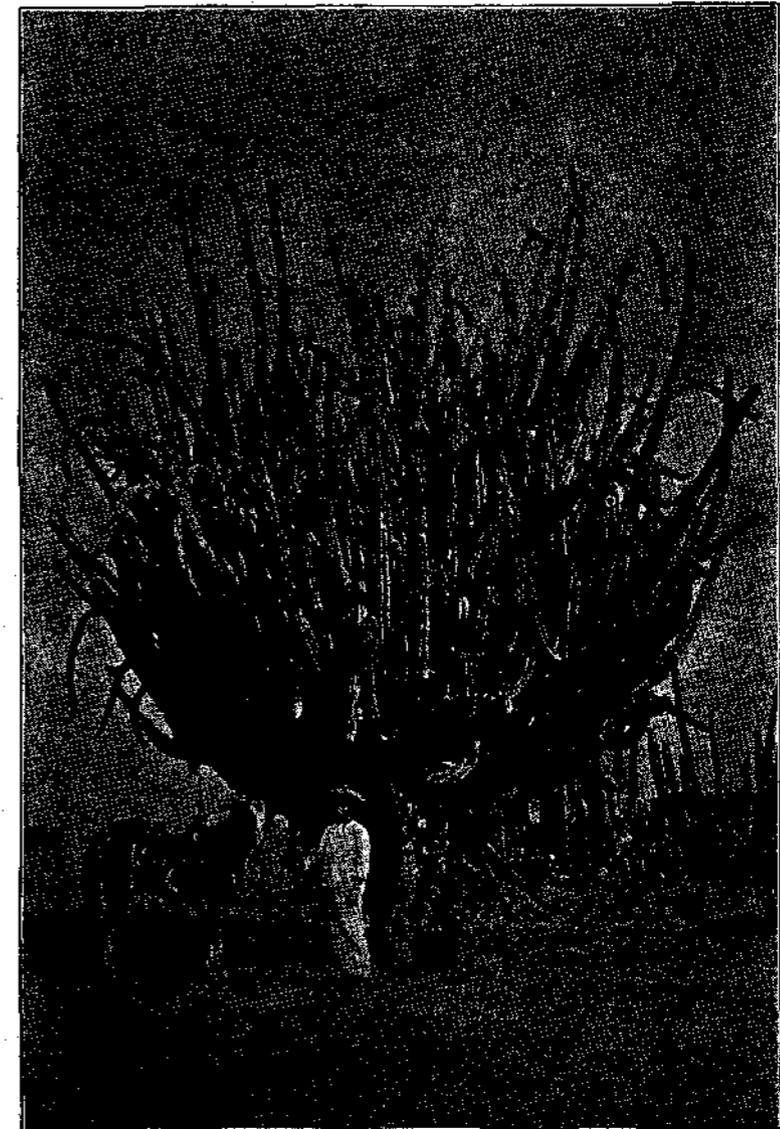
Αἱ ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑΙ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ

ἐκ τῶν μεγάλων φυλακισμένων καὶ τῶν μεγάλων ἀπροσίτων τοῦ κόσμου τούτου, μὲς ἐπιγείου θεότητος τέλος πάντων ὅπως ὁ ἀγίας ἀπὸ τὴν ἡλικίαν του ἂν ὄχι ἀπὸ τὸ ἀξίωμα του Πάπας Λέων ὁ ΙΓ', εἶνε σπάνιον κατόρθωμα, ἄξιον διηγήσεως. Ὁ

Ζωγράφος εὐρεθεὶς εἰς τὸ ἀτελιέ του μετὰ κάποιον δημοσιογράφον ἀνεπόλησε τὴν εὐτυχὴ ἐκείνην φασαρίαν. Εἰς τὸ 1893 ἐπῆγε εἰς τὴν Ρώμην μετὰ τὴν προθεσιν τὴν κάμη τὴν προσωπογραφίαν τοῦ Πάπα. Διαδοχικῶς ὁ Γάλλος πρέσβυς καὶ ὁ καρδινάλιος Ραμπολά ἐζήτησαν ἀπὸ τὴν Ἀγιότητά του τὴν δεχθῆναι τὴν ποζαίαν ἐνώπιον τοῦ ζωγράφου. Ὁ Πάπας ἤρνήθη. Ὁ ζωγράφος ἐζήτησε τότε ὁ ἴδιος τὴν παρουσιασθῆναι ἐνώπιον τῆς Ἀγιότητός του καὶ τὸ ἐπέτυχε. Κατὰ τὴν ἀκρόασιν ἐκείνην κατέβαλεν ὄλην τὴν τὴν εὐγλωττίαν διὰ τὴν πείσιν τὸν Πάπαν δεῖν πρέπει τὴν ποζαίαν. Ἦρξε τὴν ἐξαίρη τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς μορφῆς τοῦ Ἁγίου Πατρὸς, τὰ ἰδιαίτερα σημεῖα καὶ τὰς θέσεις διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἢ ὑπερέτως ἐνδιεφέρουσα φυσιογνωμία του θὰ ἦτο καλλιτεχνικώτερον προφανῆς εἰς τοὺς ὀφθαλμούς ἐνός προσωπογράφου. Ἐξυμνοῦσα, λέγει, τὸ βλέμμα τοῦ Ἁγίου Πατρὸς καὶ τὰς

Ζωγράφος εὐρεθεὶς εἰς τὸ ἀτελιέ του μετὰ κάποιον δημοσιογράφον ἀνεπόλησε τὴν εὐτυχὴ ἐκείνην φασαρίαν. Εἰς τὸ 1893 ἐπῆγε εἰς τὴν Ρώμην μετὰ τὴν προθεσιν τὴν κάμη τὴν προσωπογραφίαν τοῦ Πάπα. Διαδοχικῶς ὁ Γάλλος πρέσβυς καὶ ὁ καρδινάλιος Ραμπολά ἐζήτησαν ἀπὸ τὴν Ἀγιότητά του τὴν δεχθῆναι τὴν ποζαίαν ἐνώπιον τοῦ ζωγράφου. Ὁ Πάπας ἤρνήθη. Ὁ ζωγράφος ἐζήτησε τότε ὁ ἴδιος τὴν παρουσιασθῆναι ἐνώπιον τῆς Ἀγιότητός του καὶ τὸ ἐπέτυχε. Κατὰ τὴν ἀκρόασιν ἐκείνην κατέβαλεν ὄλην τὴν τὴν εὐγλωττίαν διὰ τὴν πείσιν τὸν Πάπαν δεῖν πρέπει τὴν ποζαίαν. Ἦρξε τὴν ἐξαίρη τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς μορφῆς τοῦ Ἁγίου Πατρὸς, τὰ ἰδιαίτερα σημεῖα καὶ τὰς θέσεις διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἢ ὑπερέτως ἐνδιεφέρουσα φυσιογνωμία του θὰ ἦτο καλλιτεχνικώτερον προφανῆς εἰς τοὺς ὀφθαλμούς ἐνός προσωπογράφου. Ἐξυμνοῦσα, λέγει, τὸ βλέμμα τοῦ Ἁγίου Πατρὸς καὶ τὰς

ΜΕΣΙΚΟΝ

Κάκος Organo

ZAKYNTHOS

Κωδωνοστάσιον Αγ. Πάντων

θείας του χειρός. Σχεδόν έκαιμα κόρτε εις τὸν Πάπαν ὅπως πρὸς μίαν ὥραν γυναικα.

— Πολὺ καλὰ, εἶπεν ὁ Πάπας. Καὶ πόσῃ ὥρᾳ πρέπει νὰ ποζάρω;

— Μίαν ὥραν. Ἀγιότατε.

— Ὅχι περισσότερο;

— Ὅχι. Ἀκριβῶς μία ὥρα.

— Πολὺ καλὰ δέχομαι, ἀλλὰ μόνον γιὰ μιά ὥρα.

Διὰ κάθε ἄλλον μιάς ὥρας προθεσμίᾳ δὲν ἀρκεῖ εἰς τὸν ζωγράφον εὖτε γραμμὰς νὰ χραῖξη, ἀλλὰ προκειμέου διὰ τὸν Πάπαν μὴ ὥρα εἶνε πολλή. Ὁ ζωγράφος ἐνέτεινε ὅλας τὰς δυνάμεις διὰ νὰ ἀρπάξῃ τὰ χαρακτηριστικά. Ἦχος νὰ ἐργάζεται συνομιλῶν συγχρόνως μὲ τὸν Πάπαν. Ἐχάραξε κατ' ἀρχὰς τὸ περίγραμμα καὶ ἠσυχολήθη κυρίως εἰς τὴν κεφαλὴν. Ἡ ἐργασία ἐπήγεινεν ἀρκετὰ καλὰ. καὶ ὁ ζωγράφος ἐπέστη δὲ ἐπέτυχεν εἰς τὴν γενικὴν ἀποτύπωσιν τῆς μορφῆς. Αἰφνιδίως ὁ Πάπας ἠρώτησε:

— Τί ὥρα εἶνε;

— Ἡ Ἀγιότης σας ποζάρει ἐπὶ μίᾳ μισῇ ὥρᾳ.

— Δὲν εἶνε δυνατόν, εἶπεν ὁ Πάπας.

Ἐπειτα, μειδιῶν, ἐσηκώθη ἀπὸ τὴν θέσιν του καὶ παρετήρησε τὸν πίνακα. Ἐφάνη εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν ἐργασίαν τοῦ ζωγράφου.

— Ἀπὸ τώρα καὶ εἰς τὸ ἔτις, εἶπε, σὰς παραχωρῶ ὅσον καιρὸν χρειάζεσθε διὰ νὰ τὸ τελειώσετε.

Ὅτως ὁ καλλιτέχνης κατώρθωσε νὰ μεταβῇ ἄλλας πέντε φορές εἰς τὸν Βατικανὸν καὶ νὰ ζωγραφίσῃ τὸν Πάπαν, ποζάροντα πάντοτε.

Ἡ προσωπογραφία ἐν τούτοις ἔμεινεν ἀτελής, καὶ τοῦ ἐργασίμευσε διὰ νὰ κάμῃ ἐπ' αὐτῆς μίαν δευτέραν καὶ πλήρη εἰκὼν τοῦ Πάπα. Τὸ πρωτότυπον τὸ ἐκράτησεν ὁ Πάπας καὶ περιήλθε μετὰ θάνατον εἰς τοὺς συγγενεῖς του. Ἡ δευτέρα εἰκὼν ἔγινε περίφημος, παγκοσμία. Ὁ ἴδιος ὁ Πάπας ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐκτεθῇ παντοῦ, καὶ νὰ τὴν ἴδουσι ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερο. Τὸ ἔργον διέτρεξε πράγματι τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀμερικὴν. Ἐμείνεν ἰδιοκτησία τοῦ ζωγράφου καὶ παρ' ὅλας τὰς γενναίας προσφορὰς ὁ καλλιτέχνης δὲν ἐνοεῖ νὰ τὸ ἀποχωρισθῇ.

Αἱ μεγάλοι κεφαλαὶ τὰς ὁποίας φωτίζει ὁ νοῦς ἢ ἓνα στέμμα σκανδαλίζουν τοὺς προσωπογράφους. Βέβαια τὸ νὰ ζωγραφίσῃ κανεὶς τὸν Φραγκίσκον Ἰωσήφ, τὸν ἠγεμόνα Φερδινάνδον, τὸν μπάρμπα-Λουμπέ, τὸν Καρλωσώργεβιτς τῆς Σερβίας δὲν εἶνε μέγα κέρδος. Οἱ ἀπλοὶ καὶ εὐτυχεῖς αὐτοὶ μέτριοι δὲν σκανδαλίζουν τὴν καλλιτεχνίαν. Αἱ κεφαλαὶ τοῦ τῆν σκανδαλίζουν εἶνε ἐκαίται εἰς τὰς ὁποίας ἡ λάμψις

τοῦ πνεύματος δίδει ἰδιαίτερας φωτοσκιάσεις καὶ παρέχει ἰδιαίτερας δυσκολίας. Ἐνας Πάπας ὡσάν τὸν Λέοντα τὸν ΙΓ' δὲν ἦτο μόνον ὑπὸ γραφικὴν ἐποψιν ἐξόχως ἐνδιαφέρουσα κεφαλὴ, δὲν ἦτο μόνον μέγας τύπος ἀγίας μοῦσας, ἀλλὰ καὶ πνεῦμα, καὶ χάρις, χαρακτηριστικὰ τὰ ὁποία δὲν εἶνε εὐκόλως νὰ ἀποκρυσταλλωθοῦν.

Ἐνας προσωπογράφος εὐρίσκειται εἰς τὴν αὐτὴν δυσκολίαν εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ὁ βιογράφος καὶ ὁ ἱστορικός. Τούτω εἶνε ἡ βαθυτέρα ἀντίληψις τῆς τέχνης. Σήμερον ἡ μόνη ἐστεμμένη κεφαλὴ ἡ σκανδαλίζουσα τὴν τέχνην, εἶνε ἐκείνη ποῦ φέρει τόσον ὀρθίαν ἐπὶ τῶν ὤμων του ὁ πολυσύνθετος, ὁ αἰνιγματικός, ὁ μεγαλόπνευστος Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας. Μετὰ τὸ κλείσιμον τῆς τελευταίας εἰρήνης, κατανεῖ ἐκτάκτως

ἐπίσης ἐνδιαφέρουσα καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ εἰς τὸ ἄλλο ἡμισφαίριον εἰρηνοποιῶ, τοῦ Ρουζβέλτ. Ἄλλος παράδοτος ἄνθρωπος. Καὶ πῶς νὰ τὸν ζωγραφίσῃ κανεὶς ἀφοῦ, καθὼς διηγοῦνται οἱ τολμήσαντες νὰ τὸ κάμουν εἶνε ἀδύνατον ὁ μέγας Πιάγκης νὰ σταθῇ εἰς μίαν θέσιν. Ἡ Ἀμερικανικὴ ἐνεργητικότης του τὸν κάμνει ἀεικίνητον, καὶ εἶνε τὸ χειρότερον μοντέλο τοῦ κόσμου.

Βεβαίως δὲν φαντάζεσθε ποτὲ δτι ἓνας μεγαλοφυῆς μπορεῖ νὰ ποζάρῃ ἔστω καὶ ἐπὶ δύο ὥρας ἀκίνητος διὰ νὰ ζωγραφίσεται. Εὐτυχεῖς οἱ μέτριοι ἡγεμόνες! Αὐτοὶ ἐπειδὴ ἔχουσι τόσον συνειθίσει εἰς τὴν ἀκίνησιαν, ζωγραφίζονται εὐκόλως.

ΜΑΚΚΑΒΑΙΟΣ

ΜΑΡΜΑΡΥΓΑΙ

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΝ πρέπει νὰ ὑπερηφανευώμεθα διὰ τὸ αἶσθημα ποῦ αἰσθανόμεθα παρὰ δι' ἐκεῖνο ποῦ ἐμπνέομεν.

Διὰ μερικοὺς ἀνθρώπους ἡ εὐτυχία εἶνε μία ἰδέα μόνον, καὶ τίποτε περισσότερον δι' ἄλλους πάλιν εἶνε μία ὠραία πραγματικότης καὶ τίποτε ὀλιγώτερον.

Θέλεις νὰ αἰσθανθῆς τὴν ψυχὴν σου θερμαινομένην; ἀφιέρωσε τὴν ἐξ ὀλοκλήρου εἰς ἄλλαν ψυχὴν.

Ὅταν ἡ καρδιά γονυπετεῖ, ἐγείρεται ὁ νοῦς.

Ἡ ζωὴ φαινομενικῶς μόνον ἀποτελεῖται ἀπὸ μῆνας καὶ ἔτη πραγματικῶς ἀποτελεῖται ἀπὸ τινος στιγμῆς.

Μετὰ τὴν συμπάθειαν δύνασαι ν' ἀγαπήσῃς μετὰ τὴν ἀγάπην ὅμως εἶνε ἀδύνατον νὰ συμπαθῆσῃς.

Τὸ ν' ἀποθάνῃ τις εἶνε ἐλάχιστον τὸ νὰ μὴ ζῆ ὅμως εἶνε φρικτόν.

Πάσχε διὰ νὰ φιλοσοφῆς κλαίων ἀναισθήτῃ διὰ νὰ φιλοσοφῆς γελῶν.

Μεταξὺ μεγαλείου καὶ μεγαλείου ὑπάρχει τόση διαφορὰ, ὅση δὲν ὑπάρχει μεταξὺ μεγαλείου καὶ μικρότητος.

Ὁ λέγων δτι ἡ ζωὴ εἶνε πικρά, σημαίνει δτι δὲν τὴν ἐγνώρισε ποτέ.

Ὁ ζῶν τὴν ὠραιότεραν ζωὴν εἶνε ἐκεῖνος, τοῦ ὁποίου ἡ σκέψις συνδέεται μὲ μίαν ἀνάμνησιν, καὶ παρακολουθεῖται ἀπὸ ἓνα παλμόν.

Τὴν εὐγενῆ ψυχὴν κάθε νέα ἀπογοήτευσις τὴν ἀναδιβάσει ὑψηλότερον.

Δέκα ἔργα συνέγραψες; Δέκα φορές ἀπέθανες, ἀλλὰ καὶ δέκα ἀνεγεννήθης.

Ὅσω πεισματωδέστερον ζητεῖς τὴν ὁδὸν τῆς εὐτυχίας σου, τόσον καὶ ἀπομακρύνεσαι ἀπ' αὐτήν.

Ἰστασαι ἢ ἔρπεις; μέσος σταθμὸς δὲν ὑπάρχει.

Μία μεγάλη ψυχὴ ἀκτινοβολεῖ παντοῦ ἐντὸς δὲ τοῦ σκότους ἀκόμη περισσότερον.

Ἀγάπη! πνοὴ κατελθοῦσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἵνα δροσίῃ τοὺς πάσχοντας, λαμπρῶν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγκλείεται ἅπανα τῆς ζωῆς ἢ εὐτυχίας καὶ τὸ μυστήριον φθόγγος ἀρμονικός, ἐξ οὗ ἐμπνέεται ἡ ἀρπτος γοητεία καὶ ἡ αἰωνία θλίψις.

ΕΙΡΗΝΗ Η ΑΘΗΝΑΙΑ

ΓΑΛΗΝΗ

ΚΟΥΜΒΙΣΜΕΝΗ εις τὸ βελούδιον ἀνάκλιτρον, ἐν μέσῳ ὑψικόρμων φίκων, με μίαν μακρὰν λόχρον ἐσθῆτα, ὑπὸ τὴν ὁποίαν διαγράφεται σῶμα σφριγηλὸν καὶ εὐγραμμὸν, ἐκράτει εἰς τὰς χεῖρας τὴν ἐπιστολὴν τὴν ὁποίαν τῆς ἔφεραν πρὸ ὀλίγου. Εἰς τὴν ἀρωματισμένην ἐκείνην αἰθούσαν, εἰς ἣν τὸ φῶς μόλις εἰσῆρχετο ἀπὸ τὰς ὀφθαλμῶν βαρυτίμων παραπετασμάτων, ἦτο μόνη αὐτή. "Ἦγειρε τοὺς κουρασμένους ὀφθαλμούς σου, τοὺς περιέφερε βαρυνθῆναι ἐπάνω εἰς τὰς εἰκόνας, ἔργα ἐξόχων καλλιτεχνῶν καὶ τοὺς προσήλωσε μετὰ τινος ἐπιμονῆς ἐπὶ τινος ἀνδοδοχείου.

"Ὅλοι αἱ στυγαὶ αἱ χαριτωμένα καὶ τὰ ἐπεισόδια τὰ περιπαθῆ καὶ αἱ δριμύτιαι αἱ μελισσαγεῖς καὶ αἱ ἱπουχέσεις αἱ πύρινοι καὶ αἱ ὀφθαλμοβολαὶ αἱ γλυκύται, ὅλα αὐτά, ὡς μία λιτανεία πεθαμένων ἀνείρων, ἐπερνοῦσαν ἀπὸ τὸ ἡρεμον πνεῦμα σου. Καὶ τώρα ὄλον αὐτὸ τὸ τῆμα τῆς εὐδοχίας ἤρχετο ὁ δημιουργὸς τῆς αισθηματικῆς ζωῆς σου καὶ τὸ ἐνοπτεῖν ἀποτόμως, σκαιῶς.

Συνέθλιψε τὴν ἐπιστολὴν, δι' ἧς ἀνηγγέλλετο ὁ χωρισμὸς, ἐβύθισε τὴν χεῖρα εἰς τὸ στήθος καὶ ἀφῆκε τὸ πῶς ὀλόκληρον τὸ σῶμα εἰς τὸ ἀπαλὸν ἀνάκλιτρον.

"Ἐκλείσει τοὺς ὀφθαλμούς. Τὸν βλέπει νὰ φεύγῃ ἀπὸ κοιλίας τῆς με δακρῦβρεκτα βλέφαρα νὰ φεύγῃ με ἐν μειδίαιμα πένθους καὶ ἀπογνώσεως· μία θάλασσα ἀπέραντος διηνοίγετο βαθμηδὸν ἐνώπιον αὐτῆς καὶ τὸν βλέπει ἐπάνω εἰς ἕν ἀκάτιον νὰ ἀπομακρύνεται. Μία νεφέλη χρυσοῦ εἰς τὰ βάθη ἀξάνει ὀλονέν, μεγαθύνηται καὶ περιπιθόσεται τὸν ἐκλεκτὸν τῆς ψυχῆς σου.

"Ὁ αἰθὴρ πανηγυρίζει εἰς πληθῶραν χρωμάτων, εἰς ἐναλλαγὰς ὀπαλλίνους καὶ ἰσίδεις, ἕνα ἕν θρίαμβόν σου, ἐνῶ ἀποστρέφω μία πυρκαϊὰ νεφῶν σχηματίζει πύλην ἀκτινοστέφην, πύλην Χάους καὶ Ἀθανασίας.

"Ἀκουμβισμένη ἐπάνω εἰς τὰ βελούδα, ἐν μέσῳ τῶν ὑψικόρμων φίκων, εἶχεν ἀποκοιμηθῆ.

(Ἐκ τοῦ «Παρελληνίου Λευκώματος»)

ΔΙΚ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ Ἐνὸς Ἡμεῖος

ΚΑΙΣΙΣ

Ἦναι μία κυρία καθὼς πρέπει. Ἐννοεῖται δὲ εἶναι, ἀλλὰ πολὺ ἀνεπτυγμένη, πολὺ ἐξυπνὴ. Ἡ μὲν τῆς ἀφοσίωσις εἶναι ὁ Μπάμπης σου. Ἐνα παιδί χαριέστατο, ζωγράφος, εὐφάνταστο. Τὸ μέλλον τοῦ παιδιοῦ σου τὴν ἀπασχολεῖ, τὴν βασανίζει. Αὐτὴν τὴν ἡρεμον καὶ μελιχρῆν, τὴν ἔχει καταστήσει νευρικὴν ἢ ἀνῆσυχον σκέψις τί πρέπει νὰ οὐδοῦσῃ καὶ πῶς ν' ἀσφαλίσῃ τὸ μέλλον τοῦ υἱός σου. Περιουσίαν δὲν ἔχει, ἀλλ' ἐφρόντισε νὰ τὸν προικίσῃ με μᾶθσιν καὶ με εὐγένειαν χαρακτῆρος.

Προχθὲς συναντῶ τὴν μητέρα πολὺ ἀνῆσυχον. Ἐμάντευσα τὴν ἀφορμὴν.

— Πάλιν διὰ τὸν υἱόν σου θὰ μοῦ εἰπᾶτε.

— Ἄχ! ναί.

— Ἐπαινῶ τὰς φροντίδας σου, ἀλλὰ μοῦ φαίνεται ὅτι κάποια ὑπερβολή.

— Καθόλου. Ἄν ἠξέυρατε τί μοῦ συμβαίνει.

— Εἶμαι περὶ τὸν υἱόν σου καὶ τὸ μάθη.

— Ἐχω μία ταραχή· δὲν σὰς βλέπω ἀπὸ τὸ κακό μου.

— Δὲν χάνεται τίποτε ποῦ δὲν με βλέπετε· χάνετε ὅμως τὴν ὑγείαν σου με αὐτὴν τὴν ἀδιάκοπον σύγχυσιν. Λοιπὸν;

— Ὁ Μπάμπης δὲν θέλει νὰ γίνῃ νομικός, οὔτε ἱατρός.

— Ἄξιωματικός ἴσως.

— Οὔτε ἀποστρέφεται τὰ ὄπλα, ὅπως ἀποστρέφεται λέει τὴν ψευτιά καὶ δὲν θέλει νὰ γίνῃ νομικός, ἀποστρέφεται τὰ μικρόδια καὶ δὲν στέργει νὰ γίνῃ ἱατρός.

— Οὔτε μηχανικός; Ἀρχιτέκτων, ὑδραυλικός;

— Τίποτε ἀπὸ αὐτά, τὸ συχαμένο, δὲν θέλει.

— Καθηγητὴς πιθανόν, πολιτευτὴς τοῦλάχιστον, ὑπάλληλος.

— Γελάτε; Δὲν θέλει κανὲν ἐπάγγελμα ν' ἀκολουθήσῃ ποῦ νὰ τοῦ ἀσφαλίσῃ τοῦλάχιστον μίαν κοινωνικὴν θέσιν, ἕνα τακτικὸν μισθόν, ποῦ νὰ μπορέσῃ νὰ ἀναπτυχθῆ.

— Με κάμνετε νὰ ὑποπτεύωμαι ὅτι θέλει νὰ ἐνδυθῆ ράδα.

— Θέλει νὰ γίνῃ καλλιτέχνης!

Καὶ ἡ κυρία, ἡ πολὺ ἀνεπτυγμένη, ἡ πολὺ ἐξυπνὴ συνώδευσε τὴν φράσιν σου με ἕνα στεναγμόν, με μίαν φρικιαστικὴν θλίψεως.

— Ἀκοῦτε ἐκεῖ, ἐξηκολούθησε, τί τοῦ κάθησε στὸ μυαλό; Καλλιτέχνης! Ποῦ κάθε ἄλλο μποροῦσα νὰ φαντασθῶ ὄχι ὅμως καὶ αὐτὴν τὴν λέξιν.

— Ἐάν ἦσο ψυχραιμότερα θὰ ἐτολμοῦσα νὰ σὰς διακόψω.

— Διὰ τὴν συνυποχρόνιστον ὑπὲρ τῶν ἰδεῶν τοῦ υἱοῦ μου! Αὐτὸ θὰ ἦτο εἰρωνεῖται.

— Ἐπιτρέπετε;

— Με μὲν μὲν στενοχωρίαν θὰ σὰς ἀκούσω· ἀλλὰ τέλος πάντων.

— Δὲν θὰ συμπεριθῶ καθόλου τὴν περιφρόνησίν σου πρὸς τοὺς καλλιτέχνας. Ἐνας ζωγράφος, ἕνας γλύπτης, ἕνας μουσικὸς σημαίνει ὅν προνομιούχον. Ὅμιλῶ περὶ τῶν ἐχόντων βέβαια κάποια κλίση, κάποιο τάλαντον καὶ ὁ υἱός σου.

— Ἐχει τὸ παλιόπαιδο φοβερὰν κλίσην εἰς τὴν ζωγραφικὴν.

— Αὐτὸ εἶναι πολὺ εὐχάριστον. Βεβαίως ἡ κοινωνία ἢ Ἑλληνικὴ δὲν ἐκτιμᾷ τοὺς καλλιτέχνας, τὸ γνωρίζω. Ἀλλὰ ποῖον δικαίωμα ἔχετε σὰς νὰ στραγγαλίσετε μίαν ἰδιοψύταν εἰς τὰ σπάργανά σου, νὰ ἀρπάξετε τὸν υἱόν σου ἀπὸ τὸν ναὸν τῆς τέχνης εἰς τὴν εἰσόδον τοῦ ὁποίου εἶναι σήμερον ἰκέτης καὶ νὰ τὸν ρίψετε ἀκοντα καὶ χωρὶς καμμίαν ὄρεξιν εἰς τὸ χειρουργεῖον ἢ εἰς τὸ εἰρηνοδικεῖον, εἰς τὸ προξενεῖον ἢ εἰς τὸν στρατόνα; Ὅσω καὶ ἂν ὁ ψευδὴς καὶ κατ' ἐπιφάνειαν πολιτισμὸς μας μὰς κρατεῖ τυφλούς εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν ἀντίληψιν, θὰ ἐλθῃ ἡμέρα καθ' ἣν θὰ πτερυγίσῃ ἡ δόξα περὶ τοῦ ὀνόματος κάθε ἱκανοῦ καλλιτέχνου. Ἐχει τὸ δικαίωμα ἢ τὴν τέχνην, ἂν θέλετε νὰ στεροῦσθε ἕνός ἀξίου τέκνου, νὰ ζητήσῃ λόγον ἀπὸ σὰς διὰ τὴν ἀδικίαν.

Ἡ κυρία δὲν ἐπωφελήθη τῆς διακοπῆς μου διὰ νὰ ἀντεῖπῃ. Ἀνέμενε, γαλήνια ἦδη, νὰ ἐξακολουθήσω. Ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα ἐδέξατο εὐνοϊκὸν καὶ ἐθεώρησα καλὸν νὰ σπεύσω εἰς τὸ τέλος.

— Μὴ βλέπετε τὸ παρόν· πρόκειται περὶ μέλλοντος καὶ ὅσα καὶ ἂν εἶθε προκατελημμένη, τὸ μέλλον αὐτὸ θὰ εἶναι ἱκανοποιητικὸν διὰ τὸν υἱόν σου. Προτιμᾶτε ἕνα μέτριον δικηγορικὸν ἀπὸ ἕνα καλλιτεχνικὸν με τάλαντον;

Ἡ κυρία ἐπανεῖρε τὴν εὐψυχίαν σου. Ὑπεχώρησε καὶ μοῦ ἐξεμυστηρέθη τοὺς φόβους σου.

— Ἀκριβῶς, κύριε, δι' αὐτὴν τὴν κοινωνίαν δὲν θὰ ἤθελα νὰ γίνῃ ὁ υἱός σου καλλιτέχνης. Τί θὰ εἰποῦν ὁ ἕνας καὶ ὁ ἄλλος, ποῦ ὄλοι τὸν περιμένουν ἐπιστήμονα.

— Κυρία μου, μὴ σὰς μέλλει τί θὰ εἰποῦν οἱ ψευδοπολιτισμένοι. Νὰ σὰς ἐνδιαφέρῃ τί θὰ εἰπῆ ἢ ἱστορία.

Τὴν ἀπεχαιρέτησα με μίαν ἠθικὴν εὐχαριστίαν ὅτι συνετέλεσα νὰ σωθῆ μία ὑπαρξίς, ἢ ὅποια ἦδη εὗρε τὸν δρόμον ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἡ κοινωνικὴ πρόληψις παρ' ὀλίγον νὰ τὴν ἀποπλανήσῃ καὶ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ὁποίου, τίς οἶδε, ἂν δὲν χαράξῃ μία αὐτῇ καλλιτεχνικὴ ἀναγεννήσεως.

NEKPAHACTAZIE IPEN

"Ἄγνωστον πῶς διεδόθη ὁ θάνατος τοῦ "Ἰψεν" νεκρολογία ἐδημοσιεύθησαν ἄθρονόι, εἰς τὸ πείσμα δὲ τῶν κριτικῶν ὁ μέγας Νορβηγὸς συγγραφεὺς Ζῆ καὶ βασιλεύει καὶ ἴσως θὰ γελᾷ με τοὺς βιογράφους σου. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ αὐτῇ δύναται τις νὰ εἰπῇ ὅτι εὐλακρινὲς ἐνδιαφερόν ἐξεδηλώθη πανταχόθεν καὶ δικαίως διότι ὁ "Ἰψεν" ὑπῆρξε πάγκόσμιος δόξα. Ὑπερεπήδησε τὸν ὄμιλόν σου τὰ

δρια τῆς πατρίδος του καὶ ὁ ἐπαναστάτης κοινωνιολόγος, τάχιον ἐγένετο ὁ ἀρχηγὸς σχολῆς νέας, ἥτις πανταχοῦ ἔσχε θαυμαστά. Ὁ πτωχὸς φαρμακοτρίβης μᾶς κωμωπόλεως ἀνεδείχθη εἰς τῶν μεγαλειτέρων δραματουργῶν. Διὰ τῶν ἔργων του ἐκαινοτόμησεν. Ἀνέταξε τὴν κοινωνίαν, ἀνέθεσε πλῆγὰς, ἐξήτασεν ἔλκην καὶ ἔφερον ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοὺς ἀθλιωτέρους τύπους μέχρι στυννότητος. Ἡ γραφὴ του ἦτο καυτήριον τῶν κοινωνικῶν ἀθλιότητων. Ὁ ἐκφυλισμὸς εὗρε τὸν ἀδυσώπητον ἀνατόμον του, ἡ πραγματικότης δ' ἔφησεν εἰς τὰ ἔργα του μέχρι τοσαύτης νοσηρότητος καὶ ἀκριβοῦς παραστάσεως, ὥστε νὰ αἰσθάνεται τις ὄχι μόνον οἰκτον καὶ φρικτὴν, ἀλλ' αὐτόχρονα ἀνδρίαν. Ἐργαζόμενος μακρὰν τοῦ θορύβου ἦτο μᾶλλον σκεπτικιστῆς. Συμβολικὸς, φιλόσοφος, ψυχολόγος. Αἱ θεωρίαι του περὶ τῆς ἠθικῆς κληρονομικότητος, περὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ γάμου, περὶ τῆς φύσεως ἐπαναστατουσίης κατὰ τῶν γραπτῶν νόμων, ὑπῆρξαν θεωρίαι αἱ ὁποῖαι ἐνέπνευσαν βαθυτάτην αἰσθησίν. Ὁ Λαμαίτρ ἔγραφε περὶ τοῦ Ἰψεν ὅτι ἐπαναστατεῖ κατὰ τῶν ὑποκριτῶν καὶ τῶν κατὰ συνθήκην ἐν ὀνόματι ἐνὸς χριστιανισμοῦ ἀδιαλλάκτου καὶ ριζοσπαστικοῦ, ὁ δὲ Ἰψεν. Ρῶδ ὅτι ἐννοεῖ τὴν ἱστορικὴν ἀνάγκην τοῦ χριστιανισμοῦ, χωρὶς ὅμως νὰ τὸν θαυμάζη, οὔτε νὰ τὸν ἀγαπᾷ.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα οἱ θαυμασταὶ τῆς ξένης φιλολογίας ἐσπεύσαν νὰ μεταφράσωσι ἔργα τοῦ Ἰψεν. Οἱ Βρυκόλακες, τὸ Κοικλόσπιτο, ὁ Ἐκθρὸς τοῦ Λαοῦ, ἡ Ἀγριόπαπια, ἡ Ἐδδα Γκλάμπερ παρεστάθησαν ἐν Ἀθήναις. Ἀλλ' ἐννοεῖται ὅτι αἱ ἰδέαι τοῦ Νορβηγικοῦ συγγραφέως ἀντιτιθενται εἰς τὰ Ἑλληνικὰ ἦθη. Τὰ ἔργα ταῦτα ἔτυγον διὰ τοῦτο ψυχροτάτης ὑποδοχῆς. Ἀλλὰ παρ' ὀλίγον νὰ γράψωμεν καὶ ἡμεῖς νεκρολογίαν ζῶντος, καὶ δι' αὐτὸ ἐπιφύλασσόμεθα νὰ συνεχίσωμεν ἅμα αἱ τελευταῖαι ὡραῖαι τῶν ἐφημερίδων γράφονται μὲ κάποιαν εὐσυνειδησίαν.

Εἰς ἀναρίαν

Μόνον Ἀμερικανικὸς νοῦς ἤμποροῦσε νὰ τὸ φαντασθῆ καὶ νὰ τὸ ἐκτελέσῃ. Ἀπὸ τοὺς ἀνδριάντας οἱ ὁποῖοι μᾶς δίδουν τὴν μορφήν τῶν μεγάλων ἀνδρῶν ἔλειπεν εἰς. Τοῦ Διαβόλου. Καὶ διαβολικὴν ἐμπνευσίν ἔσχε ὁ Ἐρμαν Μέντς. Ἀνήγειρεν εἰς τὸν Σατανᾶν ἀνδριάντα καὶ τὸν ἔστησεν εἰς τὸν κήπον του. Ὁ ἀνδριάνς ἔχει ὕψος πέντε μέτρων, ἀλλὰ τὸ ὕψος τῆς ἀθείας τοῦ Ἀμερικανοῦ ὑπερβαίνει καὶ αὐτὸν τὸν μαρμαρωθέντα Διάβολον.

Ὁ ἄθεος Μέντς κατοικεῖ εἰς τὸ Μίσιγκαν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν. Φρονεῖ ὅτι ὁ Διάβολος ἀξίζει καλλίτερον ἀπὸ ἄλλους τοὺς παπάδες καὶ θέλει νὰ τὸν τιμῇ. Ἡ ἱστορία τῆς καλλιτεχνίας διὰ πρώτην φοράν ἀναγράφει τὴν ἀνιδρυσίν τοιοῦτου ἀνδριάντος, ὁ ὁποῖος ὅμως ἀδύλον εἶναι ἂν θὰ μείνῃ εἰς τὴν θέσιν του, διότι οἱ συμπολίται τοῦ Μέντς ἐξηγέρθησαν καὶ διεμαρτυρήθησαν ἐντόνως κατὰ τῆς ἀσεθείας καὶ δυσκεψίης ἐγένετο ὥστε βίαι εἰσερχόμενοι εἰς τὸν κήπον καταρτίψωσι τὸ ἰνδαλμα. Φαίνεται ὅμως ὅτι δὲν ἔχουν καὶ πολὺ δίκαιον οἱ ἐξεγερθέντες. Διότι καθόλου παράδοξον ὁ Μέντς νὰ ἠθελε νὰ ἔγειρῃ τὸν ἀνδριάντα του καὶ διὰ νὰ εἶνε οὗτος ὅσον τὸ δυνατὸν πιστότερος εἰς τὴν ἀπεικόνισιν πα-

ρήγγειλε νὰ τοῦ δώσουν τὴν μορφήν τοῦ Διαβόλου, τὸν ὁποῖον ἀφεύκτως θὰ ἔχη μέσα του.

Παντελαίδειος

Ἄς σκιρτήσωμεν ἐκ χαρᾶς οἱ ἑμμετροὶ δραματογράφοι, οἱ δαφνοστολασμένοι τρόφιμοι τοῦ δειμνίστου Λασσανείου. Ὁ Λασσανεῖος ἀπέθανε, ζήτω ὁ... Παντελαίδειος! Δὲν παρήλασε τὸ πένθος ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ πολυπαθοῦς ἐκείνου ἀγωνίσματος καὶ ἰδοὺ κυματίζει λάδαρον χαρᾶς. Δὲν ἀνεπνεύσαμεν ἡμεῖς οἱ κοινοὶ θνητοὶ ἀπὸ τοὺς ἰάμβους τῶν Βυζαντικῶν αὐλῶν καὶ τὰ ἴδια Παντελαῖ μου, τὰ ἴδια... κ. Παντελαῖδον! Παντελαῖδης δὲ εἶνε ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ φιλόμουσος τραπεζίτης ὅστις ἀφοῦ ἐμαθίτευσε παρὰ τῷ Κερδῶφ, θέλει ἰδῆ νὰ συναστραφῆ καὶ τὸν Λόγιον. Καὶ διαθέτει χιλίας πεντακοσίας δρα. κατ' ἔτος διὰ δύο βραβεῖα, ἐπαθλα δραματικοῦ διαγωνισμοῦ προκηρυσσόμενον ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου. Εὐτυχῶς ὁ ἀγωνοθέτης δὲν θέτει κανένα φραγμὸν εἰς τὴν ἐποχὴν, προτιμᾷ ὅμως τὴν Νεοελληνικὴν, ἢ τοὶ ἀπὸ τῆς Ἀλδσεως μέχρι σήμερον. Δόξα σοὶ ὁ Θεός, ποῦ θὰ ἀπαλλαγῶμεν ἀπὸ τὰς τυφλώσεις καὶ τὰς μοιχεῖας καὶ τὰς συνωμοσίας τῶν Βυζαντινῶν, ἀπὸ τοὺς αἰωνίους Φωκάδες. Δύο παρατηρήσεις μόνον θὰ ὑποβάλλωμεν εὐσεβάστως εἰς τὸν ἀγωνοθέτην. Διατί τάχα δεῖται ἐλευθερίαν εἰς τὸν ποιητὴν ὡς πρὸς τὴν ἔθνικότητα. Δὲν εἶνε ἀπίθανον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ ἴδωμεν μὴ μὴ τῆς Ἰψεν ἢ τοῦ Σούδερμαν καὶ σκηνὰς ὑποκειμένας εἰς Στοκχόλμην, Κεϊπτάουν ἢ Πόρτ-Ἀρθούρ. Ἡ Ἑλλ. ἱστορία, ὁ Ἑλλ. βίος, ἀφοῦ μάλιστα ἀφίεται δλόκληρον τὸ τρισχιλιετὲς διάστημα ἐλευθερον εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ ποιητοῦ, δὲν ἀρκεῖ καὶ πρέπει νὰ ἐπικαλεσθῶμεν ξένους τύπους καὶ ἔθνικότητας ξένας; Ἡ δευτέρα ἀπορία συνίσταται εἰς τὴν ἐπιμονὴν ὅπως τὰ δράματα εἶνε ἑμμετρα. Ἀλλ' οὕτω, ἐνῶ δεῖται ἀφ' ἐνὸς ἡ ἀδεια νὰ ληφθῶσι θέματα ἐκ τοῦ συγχρόνου βίου, ἀφ' ἑτέρου ἀποκλείεται σχεδὸν τὸ κοινωνικὸν δράμα. Διότι θὰ εἶνε ἀστείον τὰ πρόσωπα δράματος συγχρόνου Ἀθηναϊκοῦ νὰ διαλέγωνται μὲ ἰάμβους ἢ ὁμοιοκαταληξίας! Διὰ τοῦ ἀγωνίσματος ὑποθέτομεν ὅτι σκοπεῖται ὄχι ἡ ἐνίσχυσις τῆς ποιήσεως, ἀλλ' ἡ ἀπόκτησις δραματικῶν καθαρῶς ἔργων. Συνεπῶς ἔπρεπε ν' ἀφεθῆ ἐλεύθερος ὁ πεζὸς ἢ ὁ ἑμμετρος λόγος. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν γλῶσσαν, ὁ κ. Παντελαῖδης φαίνεται πολὺ γνωστικὸς ἀνθρώπος. Ἀπέκλεισε τὴν ὑπερκαθαρεύουσαν, δεικνύται ὅμως ἀμελείκτος καὶ πρὸς τὴν δημοτικὴν. Οἱ μαλλιαροὶ θὰ σκάσουν ἀπὸ τὸ κακὸν καὶ εἶθε νὰ συμβῆ αὐτό, διὰ νὰ ἠσυχάζωμεν ἀπὸ τῆς πλεθούδος τῶν μενεξεδένιων... στίχων των. Ὅτι δὲ ὁ ἀγωνοθέτης εἶνε πρακτικὸς ἀνθρώπος—ὡσάν τραπεζίτης ποῦ εἶνε—ἀποδεικνύει καὶ μία ἐπιφύλαξις του ὁ ἀγὼν εἶνε δοκιμαστικὸς. Διὰ τρία μόνον ἔτη διακινδυνεύει τὰ βραβεῖα. Ἄν ἐπιτύχῃ ὁ διαγωνισμὸς, εἶνε βέβαιον ὅτι θὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ ἀγώνισμα καὶ μετὰ θάνατον ἂν τ' ἀποτελέσματα συναγωνίζονται πρὸς τὰ τοῦ Λασσανείου, τότε ἂς χωθοῦν εἰς τὰ καύκαλα των οἱ εὐφάνταστοι στιχοπλόκοι καὶ ἂς διατεθοῦν τὰ χρήματα εἰς πτωχοῦς. Αὐτοὶ τουλάχιστον οὔτε δράματα γράφουν, οὔτε κωμωδιῶν ἦρωες γίνονται.

ΔΑΦΝΙΣ

ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ἀνδριάντες καὶ μνημεῖα.—Πανηγυρικὰ ἐγένοντο ἐν Λονδίῳ τὰ ἀποκαλυπτήρια μεγάλου ἀνδριάντος τοῦ Γλάδστον. Ὁ ἀνδριάνς φιλοτεχνήθηκε ὑπὸ τοῦ Thornycroft παριστᾷ εἰν Γλάδστονα ἐν τῇ στολῇ τοῦ θησαυροφύλακος Καγκελαρίου. ἀξιώματος ἐν τῷ ὁποῖῳ ὁ Γλάδστον κατήγαγε θριάμβους. Τὴν βάσιν τοῦ ἀνδριάντος κυκλοῦσιν ἀλληγορικαὶ μορφαί, ἡ τῆς Ἀδελφότητος, τῆς Παιδείας, τῆς Ἐργασίας καὶ τῆς Γενναϊότητος. Τὸν ἀνδριάντα ἀπεκάλυψεν ὁ Μόρλεϋ, ὁ μεγαλόνομος τοῦ Γλάδστον βιογράφος.

—Εἰς τὴν πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ ἐνταῦθα Ἀ. νεκροταφείου πλατεῖαν ἰδρύθη ὁ ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κοινότητος ἰδρυθεῖς ἀνδριάνς τοῦ Γεωργίου Ἀβέρωφ. Τὸ πρόπλασμα εἶχεν ἐργασθῆ ὁ θανὼν γλύπτης Γεώργ. Βιτάλης, ἐτετέλεσε δ' αὐτὸ ὁ κ. Ἰω. Βιτάλης, τῇ συνεργασίᾳ τοῦ κ. Φιλιππότου.

—Οἱ μαθηταὶ τῶν σχολείων τῆς γαλλικῆς Νάντης ἔσχον μίαν περιεριστάτην ἰδέαν. Νὰ ἰδρῶσιν μνημεῖον εὐγνωμοσύνης εἰς τὸν μυθιστοριογράφον Ἰούλιον Βέρν, ὅστις ἐθεύσισε τὸ φιλολογικὸν του τάλαντον—ἐάν τὸ ἐθεύσισε—ὅπως διαπαιδαγωγῆται καὶ τέρψῃ ταυτοχρόνως τοὺς μικροὺς μὲ τὰ μυθιστορημάτα του. Οἱ μαθηταὶ ἔλαβον τὴν ἀδειαν τοῦ ὑπουργείου νὰ ποιήσωσιν ἑκκλησίαν πρὸς ἅπαντας τοὺς μαθητὰς τῆς Γαλλίας, ὅπως ἕκαστος εἰσφέρῃ τὸν φόρον τῆς εὐγνωμοσύνης του.

—Εἰς Vouziers τῆς Γαλλίας, γενέθλιον τοῦ Ταινε ἐγένοντο τ' ἀποκαλυπτήρια τοῦ πρὸς τιμὴν τοῦ μεγάλου κριτικοῦ ἀνεγερθέντος μνημείου, ἔργου τοῦ Dujardin-Beaumetz.

—Εἰς Clamecy τῆς Γαλλίας ἀπεκαλύφθη ὁ ἀνδριάνς τοῦ Claude Tillier ποιητοῦ καὶ μυθιστοριογράφου ἀποθανόντος πρὸ 1844.

—Ὁ γλύπτης Adrien Jones, ἀξιωματικὸς, περατώνει κατ' αὐτὰς τὸν ἀνδριάντα τοῦ δουκὸς τοῦ Cambridge, θεοῦ τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας. Ὁ ἀνδριάνς θὰ στηθῆ τὸ προσεχὲς φθινόπωρον εἰς Whitehall.

—Ἀρχομένου τοῦ 1906 θὰ ἀποκαλυφθῆ ἐν Ρώμῃ ἐπὶ τῆς Place Royale μεγαλοπρεπὲς μνημεῖον εἰς ἀνάμνησιν τοῦ βασιλέως Οὐμβέρτου, κοινῶ ἑράνω ἀνεγερθῆν.

—Εἰς Yonne τῆς Γαλλίας ἀποκαλύφθη ὁ ἀνδριάνς τοῦ περιφημοῦ στρατάρχου Vauban, ἔργου τοῦ Cuilliot, εἰς δὲ τὸ Saint-Dizier μνημεῖον τῆς ἀμόνης τῆς πόλεως ταύτης ἐν ἔτει 1544 κατὰ τοῦ Charles Quint. Τὸ μνημεῖον εἶναι ωραϊότατον, ἔργου τοῦ René Carillon.

—Ἐν Παρισίῳ ἐγένοντο τὰ ἀποκαλυπτήρια μεγαλοπρεποῦς μνημείου ὑψωθέντος εἰς τιμὴν τῶν Ἀεροναυτῶν τῆς πολιτορίας τῶν Παρισίων. Τὸ ἔργον εἶνε τοῦ γλύπτου Βαρθόλδι, ὅστις δὲν ἐπέζησε διὰ νὰ τὸ ἴδῃ ἀποκαλυπτόμενον. Εἰς τὴν κορυφὴν τῆς στήλης ὑπάρχει μέγα ἀερόστατον, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου συγκρατοῦνται οἱ ἀεροναῦται. Ἡ Μογκολφιέρειος σφαῖρα μετὰ τῶν ἀεροναυτῶν διὰ νὰ παραταθῆ ἀπητήθη ἑκτακτος καλλιτεχνικῆ δεξιότης.

Θάνατοι.—Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μενιὲ καὶ ἄλλην σημαντικὴν ἀπώλειαν ὑπέστη ἡ Βελγικὴ τέχνη Ἀπέθανεν ὁ μέγας Βέλγος ζωγράφος Ἰσιδώρος Verheyden, διευθυντῆς τῆς ἐν Βρυξέλλαις Ἀκαδημίας τῶν Καλῶν τεχνῶν. Ὁ Verheyden ἀποθνήσκει ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας καὶ ἐν τῇ ἰσχυροτέρᾳ ἐκδηλώσει τῆς τέχνης του.

—Ἀπέθανεν ἐν Φιλανδίᾳ ὁ μέγας Φιλανδὸς ζω-

γράφος Ἀλβέρτος Edelfelt. Ὑπῆρξε μαθητῆς τοῦ Gérôme. Ἐσπούδασε κατόπιν ἐν Ὀλλανδίᾳ. Τῷ 1877 ἐξέθεσεν εἰς τὸ Salon τῶν Παρισίων τὴν Βασίλισσαν Bianca. Τὸ Μουσεῖον τοῦ Δουξεμβούργου ἔχει τὸν πίνακά του «Θρησκευτικὴ τελετὴ εἰς Skaergaard». Ὀνομαστὴ εἶνε ἡ προσωπογραφία τοῦ Παστέρ, ἡ ἀγορασθεῖσα ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ κράτους καὶ ἀναρτηθεῖσα εἰς τὴν Σορβόννην. Ἐπίσης ἔκαμε τὰς προσωπογραφίας πολλῶν μελῶν τῶν ἡγεμονικῶν οἰκογενειῶν τῆς Ρωσσίας, Σουηδίας καὶ Δανίας.

—Ἐν ἡλικίᾳ 74 ἐτῶν ἀπέθανε εἰς Clamart τῆς Γαλλίας ὁ διαπρεπὲς χαρακτῆς μεταλλίων Alphonse Dubois. Γεννηθεὶς ἐν Παρισίῳ, οὐδὲ χαρακτοῦ, ἐμαθίτευσε παρὰ τοῖς Bane καὶ Durct. Ἐν ἡλικίᾳ 24 ἐτῶν ἔλαβε τὸ βραβεῖον τῆς Ρώμης μὲ τὸ ἔργον του «Πολεμιστῆς θνήσκων ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς Πατρίδος». Ἐπιλοτένησεν ἀπειρίαν μεταλλίων, ἐν οἷς ἐπιφανέστερα εἶνε ἡ διάβασις τῆς Ἀφροδίτης, ὁ Παστέρ, ὁ Δουμάς, οἱ ποιμένες Ἀρκάδες, ὁ Πάπας εὐλογῶν τὸν νεογέννητον αὐτοκρατορικὸν πρίγκηπα, ὁ Σαβρέλ, τὰ νομισμάτα τῆς Τονιδος καὶ Ἀβουσσινίας, τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος Ναπολέοντος Α' εἰς Ρουέν, Πίος ὁ Θ', ὁ Κουζέν, κλπ. Εἰς τὸ μουσεῖον τοῦ Δουξεμβούργου εἶνε ἐκτεθειμένα πλεῖστα ἔργα του. Εἰς τὰς παγκοσμίους ἐκθέσεις ἐλάμβανε μετὰλλια τιμῆς.

—Ἀπέθανεν ἀφιγηθῆς ἐν Ἀμβέρσῃ ὁ ζωγράφος στρατιωτικῶν εἰκόνων Leon Abeu. Ἦδεν στρατηγῶς, κατήγετο ἐκ μητρὸς ἐκ τῆς περιφημοῦ οἰκογενείας Damry, τῆς διακρίθεισης ἐν Διέγγ διὰ τὴν ζωγραφικὴν. Τὸ πρῶτον ἔργον του ἐξέθεσε τῷ 1879. Ἀφωσθεῖς εἰς τὴν ἀπεικόνισιν σκηνῶν τοῦ στρατιωτικοῦ βίου, διακρίθη εἰς τὸ τεχνικὸν μέρος.

Κίθησις.—Ἐγκατεστάθη εἰς Ἀθήνας ἐκ Σύρου ὁ γλύπτης κ. Ἰω. Βιτάλης. Τὸ ἐργαστήριόν του ἴδρυσεν ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς λεωφόρου Συγγροῦ.

Νέα ἔργα.—Ὁ κ. Ἀριστέυς ἐπεράτωσε νέον ἔργον, τὸν «Ἀρχαῖον χορὸν» Σατόρου καὶ Βαρχιδος.

Ἀγιογραφίαι.—Οἱ ἐπίτροποι τοῦ ἐνταῦθα νεοδμήτου ναοῦ τοῦ Ἀγ. Κωνσταντίνου ἀνέθεσαν εἰς τοὺς ζωγράφους κ. κ. Φωκᾶν καὶ Κοντόπουλον τὴν φυσικὴν μεγέθους ἀγιογράφειαν τῶν ἐν τῷ τέμπλῳ ὀκτὼ εἰκόνων, εἰς τοὺς κ. κ. Βικᾶτον καὶ Ροσβλυμον ἄλλας μικροτέρας καὶ εἰς τὸν κ. Ἀλεκτορίδην τὴν εἰκόνα τοῦ δεσποτικοῦ. Αἱ εἰκόνες ἀνηρτήθησαν, ἀλλ' ὁ κ. Δήμαρχος ἠρνήθη νὰ τὰς παραλάβῃ, ὥρισε δ' ἐπιτροπὴν ὅπως τὰς κρίνῃ ἐκ τῶν κ. κ. Κολλιναίου, Πακωβίδου καὶ Μεσσαλά. Ἡ ἐπιτροπὴ ἀπέρριψεν ὅλας τὰς ἀγιογραφίας, πλὴν τῆς τοῦ κ. Ἀλεκτορίδου. Ὡς παρρησιαζούσας οὐσιώδεις ἐλλείψεις, πρόκειται δὲ ἤδη νὰ προκηρυχθῆ διαγωνισμὸς. Ἡ ἀπόρριψις τῶν εἰκόνων προεκάλεσε ποικίλα σχόλια εἰς τοὺς καλλιτεχνικοὺς κύκλους, ἀποδοδομένη εἰς εἰσηγήσεις ἄλλων ἐνδιαφερομένων καλλιτεχνῶν.

Ἐκθέσεις.—Ἡ θυγάτηρ τοῦ van der Onderaas, τοῦ μεγάλου φιλέλληρος Βέλγου ζωγράφου, δόκιμος καὶ ἀθη ζωγράφος ἐκθέσει εἰς τὰς αἰθούσας τῆς «Μετροπόλε» τῆς γνωστῆς ἐν Ἀμβέρσῃ ἐφημερίδος συλλογῆν ἔργων τῆς, περὶ ὧν γίνεται πολὺς λόγος.

—Εἰς τὰς αἰθούσας τῆς Ἀθηναϊκῆς λέσχης ἐξέθεσεν ὁ κ. Βικᾶτος σειράν ἐκ 17 ἔργων του ὧν τὰ πλεῖστα εἰργάσθη ἐν Μονάχῳ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ευρήματα.—Μεσημβρινῶς τῶν Θηβῶν ἀνευρέθησαν δύο τάφοι, ὁ εἰς μεγαλύτερος τοῦ ἄλλου. Ἐκ τῶν ταφῶν αὐτῶν ἐξήχθησαν διάφορα εἶδη ἀρχαιολογικῆς ἀξίας. Ἡδὴ αἱ ἀνασκαφαὶ ἤρξαντο ἐνεργοῦμεναι εἰς τὴν θέσιν Δραγατσούλα πρὸς νότον τῆς πόλεως.

—Ἐν Διαβολοισίῳ εἰς τὸ χωρίον Μπουγάκι ἀνευρέθη ἑνὸς ἀρχαίου ναοῦ πλάξ μήκους 65 ἐκ. τοῦ μέτρου καὶ πλατους 55 ἐκ. φέρουσα ἐπὶ τῆς μιᾶς ὀψέως 41 ὀνόματα ἀρχαῖα. Ἐπὶ τοῦ λόφου ἔπου κεί- ται ὁ ναὸς ἀνευρέθησαν καὶ τεῖχη Πελασγικά, ὡς καὶ λείψανα ἀρχαίων πυργῶν.

—Ἡ Ἀγγλικὴ Ἐταιρεία τῶν ἀρχαιολογικῶν πα- ρατηρήσεων καὶ μελετῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἀναγράφει τὰ εἶδη σπουδαιότατα ἐν τῷ τελευταίῳ τεύχει τῆς παρ' αὐτῆς ἐκδομένης ἐφημερίδος:

Οἱ καθηγηταὶ Grenfell καὶ Hunt ἐνεργήσαντες ἀνασκαφὰς ἐν Ὀξυρύγχῳ ἀνεκάλυψαν ἰκανὴν ποσό- τητα παπύρων ἀνηκόντων κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τοὺς τέσσαρας πρώτους αἰῶνας τῆς Χριστιανικῆς ἐποχῆς. Ἀνεκάλυψαν δὲ καὶ ἄλλους παπύρους ἀνηκόντας εἰς προγενεστέρους χρόνους τῆς κλασικῆς ἐποχῆς. Ἐκ τῶν μᾶλλον διαφερόντων εἶνε τὰ ἀποσπάσματα ἀρ- χαίων τραγῳδιῶν ὡς «ἡ Τυρῶ» τοῦ Σοφοκλέους, «ὁ Οἶνεδ» τοῦ Εὐριπίδου καὶ τὴν πρόλογος εἰς τετρά- μετρον τροχαικὸν γυναικίῳ ποιήματος ἀποδομένου εἰς τὸν Ἐπίχραμον.

Εὐρέθη ἔτι καὶ ἐν ἀποσπασμα τοῦ Φιλίμονος συγγράμμου τοῦ Μενάνδρου, ἰδιαιτέρου διαφέροντος, κα- θότι ἀνήκει εἰς ἔργον ἀπὸ τοῦ ὁποίου ὁ Πλάυτος ἐξή- γηγε τὴν «Alularia». Εὐρέθησαν ἐπίσης ἀποσπά- σματα κωμωδιῶν ἀποδομένων εἰς τὸν ἴδιον Μέ- νανδρον.

Ἀλλὰ τὸ σπουδαιότερον πάντων εἶναι σύγγραμμά τι ἐξ οὗ ἐρρίφη νέον φῶς περὶ τῆς Ἀρχαίας Ἑλλη- νικῆς Μουσικῆς. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἀνευρεθέντος συγγράμματος εἶναι ἀρχαιότερος τοῦ Ἀριστοξένου (Δ' αἰὼν π. Χρ.) διότι πραγματεύεται περὶ μουσικοῦ συστήματος μὴ ὄντος ἐν χρῆσει κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀριστοξένου. Ὁ καθηγητὴς Blass τὰ ἀποδίδει εἰς τὴν Ἰππίαν τὸν Ἡλείου, οὗ τὸ ὄνομα φέρουσι δύο διάλογοι τοῦ Πλάτωνος.

Εὐρέθησαν ἐπίσης ἀποσπάσματα ἐξ ἐνὸς φιλοσο- φικοῦ συγγράμματος τοῦ Θεοφράστου περὶ τῆς θεω- ρίας τῶν ἀτόμων, τῆς ὑποστηριζομένης ὑπὸ τοῦ Δη- μοκρίτου.

Ἐκ τῶν ἤδη σωζομένων κλασικῶν τραγῳδιῶν εὐ- ρέθησαν διάφορα τεμάχια τῶν τραγῳδιῶν «Ἀλκμήστι- δος», «Ἰφιγενείας ἐν Ταύροις», «Ἡλέκτρας» τοῦ Εὐ- ριπίδου. Ἐπίσης ἕτεραν τεμάχιον «Περὶ ρητορικῆς πρὸς Ἀλέξανδρον» συγγράμματος ἀποδομένου πρό- τερον εἰς Ἀριστοτέλην, νῦν δὲ εἰς τὸν Ἀναξιμένην.

Ἐπίσης εὐρέθησαν ἐν καλενδάριον ἀστρονομικῶν ἀνερχόμενον μέχρι τοῦ 300 π. Χρ., ἀναφοραί, ἀλλη- λογραφαί ἐπίσημοι καὶ ἰδιωτικά, ἔγγραφα, συμβό- λαια κτλ. ἅπαντα ἐπὶ παπύρων.

—Ὁ Αἰγυπτιολόγος Λεγκράν ἀνέφραξεν ἐν τινὶ ἀρ- χαιολογικῇ διαλέξει ἐπὶ ἀπὸ 15 Νοεμβρίου 1904 μέ- χρις 25 Ἰουλίου 1905 ἀνεσκάφησαν εἰς διάφορα μέρη τῆς Αἰγύπτου 900 ἀγάλματα ἐκ λίθου καὶ 8000 ἐξ ὀρειχάλκου πανοραχαιοτάτης ἐποχῆς.

—Ἐν Θήβαις ὁ κ. Κεραμβόπουλος ἐνήργησεν ἀνα- σκαφὰς εἰς τρία μέρη τῆς πόλεως. Ἐν τινὶ θέσει ἀ- νευρεν ἕχνη ἱεροῦ τινος ἀγνώστου, τοῦ 8^{ου} πιθανῶς αἰῶνος, ἐν ἄλλῃ θέσει εὗρε τέσσαρας πενιχροτάτους τάφους ρωμαϊκῶν ἴσως χρόνων, ἀλλαχοῦ δὲ δύο σπη- λαιοδεῖς καὶ θαλαμοειδεῖς τάφους μηχαναϊκῶν χρόνων. Οἱ τελευταῖοι τάφοι οὗτοι εἶναι πολλοῦ λόγου ἀξιοί. Ὁ εἰς τούτων εἶναι ὁ μέγιστος τῶν τοιοῦτου εἶδους, ὡς ἔχων 19 τετρ. μέτρων ἐμβαδόν. Ἀμφότεροι εἶνε συ- λημένοι.

Διαλέξεις.—Ἐν τῇ Γερμανικῇ ἀρχαιολογικῇ σχολῇ ὁ κ. Δαίρπελδ ἐξέθηκε τὰς κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ἐργασίας τῆς σχολῆς, ἡ δὲ κ. Κάρω ὠμίλησε περὶ τῆς ἐξελέξεως τοῦ ἱεροῦ τῶν Δελφῶν.

—Ἐν τῷ ἀρχαιολογικῷ τμήματι τοῦ «Παρνα- σοῦ» ὠμίλησεν ὁ κ. Φίλιος περὶ τοῦ πίνακος τοῦ Νυννίου.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΝ,

ΕΝ ΕΘΙΜΟΝ

Ἀξιότιμὲ κ. Α. Καλογερόπουλε,

Τὸ ἔθιμον τὸ γινόμενον, ὡς γράφετε, ἐν Ῥουμανία ἐν καιρῷ ἀνομβρίας καὶ τοῦ ὁποίου τὴν ὠραίαν εἰ- κὼνα ἐδ' μουσίευσεν τὸ τελευταῖον φύλλον τῆς ὑμετέρας «Πινακοθήκης» γίνεται ἀκριβῶς καὶ εἰς τὴν πατρίδα μου Ἡπειρον, ἐν Ζαγορίῳ τοῦλάχιστον ὡς καλῶς γνωρίζω καὶ ὡς δρῶν πρόσωπον μάλιστα κατὰ τοὺς παιδικούς μου χρόνους. Ἡ διαφορά ἔγκειται ὅτι ἀντὶ κλάδων δένδρων καὶ ἀμπέλων περιτυλίσσομεν ἕνα παιδί μετ' ἕνα φυτὸν μακρὸν καὶ στερεώτερον, ὅμοιον πρὸς κισθόν, κλωθόμενον ἐκεῖ χελιδρονίᾳ καὶ μετα- βάλλομεν αὐτὸ αὐτόχρομα εἰς κινήτην πρασινάδα καὶ περιβρέχομεν αὐτὸ ὅθεν διέρχεται ψάλλοντες τὸ ἐξῆς.

Παραρῶνα περπατεῖ
τὸν θεὸν παρακαλεῖ
γιὰ τὰ δόση μὰ βροχῇ
τὰ βραχὺν τὰ σιτάρια μας
τὰ σιτάρια, τὰ κριθάρια μας.

Περισσότερους στίχους δὲν ἐνθυμοῦμαι.

Ὡστε τὸ ἔθιμον τοῦτο δὲν εἶνε Ῥουμανικόν, ἀλλὰ Ἑλληνικώτατον ἐν ἀκραιφνεῖ ἑλληνισμῷ ἀπαντώ- μενον εἰς τὸ Ζαγόριον τῆς Ἡπείρου, ὅπου οὐδὲ μία Κουτσοβλαχικὴ λέξις εὐρίσκεται. Τὸ ἔθιμον λοιπὸν τοῦτο ἐν Ῥουμανία διέδωκαν οἱ ἡμέτεροι καὶ μάλι- στα οἱ Ἡπειρώται, οἱ ὅποιοι ἐξέλεγον ὡς τόπον τῆς ξενειτίας των κατ' ἐξοχὴν τὴν Βλαχία.

Οὐδόλωσ ἀπίθανον τὸ τοιοῦτον ἔθιμον νὰ ἔχη τὴν ἀρχὴν του ἀπὸ τῆς λατρείας τῆς Δήμητρος καὶ νὰ ἐξεκονίζη ἐν πρασίνῳ καὶ χλοερῷ τὸ εἶδος τῆς Δήμητρος διότι μόνον ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς φαντα- σίας δύναται νὰ δημιουργεῖται τοιαύτη ποιητικὴ ἀλ- ληγορία, ἥτις ἦτο συμφυῆς μετ' τὴν ὅλην Ἑλληνι- κὴν ψυχὴν.

Μετὰ πολλῆς ἐκτιμῆσεως

I. K. ΒΟΥΛΟΔΗΜΟΣ
Καθηγητὴς ἐν Παισαίῳ

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ

Μ. Χ.—Ὁ Κοραῆς εἶπεν ὅτι τὰ ἔθνη τότε μόνον ὀνομάζονται φωτισμένα ὅταν φέρωσι τὴν γλῶσσαν αὐτῶν εἰς τελειότητα.

Φίλω.—Σὰς συνιστῶμεν τὰ διηγήματα τοῦ Μω- πασσάν, τοῦ Mandés, τοῦ Rosny, τοῦ Πρεβῶ καὶ τῆς Guyr.

Καλλιτέχνη.—Ἡ «Πηγὴ» τοῦ Ingres, ἣν ἐδη- μοσιεύσαμεν, εὐρίσκεται εἰς τὸ μουσεῖον τοῦ Λούβρου. Εἰς τὸ αὐτὸ μουσεῖον εὐρίσκεται καὶ τὸ διακρινόμε- νον διὰ τὴν πρωτοτυπίαν του ἔργου τοῦ αὐτοῦ ὑπε- ρβίου καλλιτέχνου, ὁ Οἰδίπους πρὸ τῆς Σφιγγός.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ ΜΑΣ

Ἀρτεμισία. Τὸ Β. Θέατρον ἤρχισε τὰς παρα- στάσεις του μετ' τὴν «Ἀρτεμισίαν», τὴν βραβευμένην ἐν τῷ Ἀσσανεῖῳ διαγωνισμῷ τραγῳδιῶν τοῦ κ. Τιμ. Ἀμπελά. Ἡ παράστασις διεξήχθη μετὰ μεγάλης ποικιλοφρονίας καὶ ἐπιτυχίας, ἐπαναληφθεῖσα τρίς. Ἡ κ. Ἐλ. Λοράνδου ὑπέδουθη τὸ πρόσωπον τῆς ἡρώι- δος βασιλίσσης, ἡ δὲ κ. Ἐλ. Θεοδώρου τὸ τῆς Μυρ- ρίνης, τῆς μνηστῆς τοῦ ἑραστοῦ τῆς βασιλίσσης Δαρ- δάνου.

Σάμος. Ἡ α' εἰκὼν παριστᾷ μίαν γυναικίαν τοῦ λιμένος Βαθῆος τῆς Σάμου. Ἡ β' τὸ γραφικώτατον δάσος τοῦ Μαλαγαρίου, κείμενον ἐπὶ τῆς δυτικῆς ἀ- κτῆς τοῦ λιμένος Βαθῆος, ἡ γ' τὴν μονὴν τῆς Ζωο- δόχου πηγῆς, ἥτις εἶνε τὸ θερινὸν ἐνδιαίτημα τοῦ ἡγεμόνος.

Μεξικόν. Πλωτοὶ κῆποι. Ἐκ τῶν μᾶλλον ἐνδια- φερόντων τρόπων καλλιτεχνίας ἐν Μεξικῷ εἶναι ὁ τῶν πλωτῶν κήπων chianpas. Πυκνὸν πλωμα ἐνύ- δρων φυτῶν ἐπιπλεόντων καὶ κεκαλυμένων ὑπὸ λε- πτοῦ στρώματος γῆς εἶνε ἡ βῆσις, ἐφ' ἣς συσσωρευ- θέντων ἀργότερον νέων στρωμάτων χρώματος καὶ διὰ τῶν μακρῶν ριζῶν τῶν ἰσῶν κατορθοῦται ὥστε νὰ βασιτάζουσι καὶ καλῶς κηπουρῶν.

Κάκτος Organo. Εἶνε δένδρον τοῦ Μεξικῶ, πε- ριέρχον ὑπόδειγμα κακτοειδοῦς φυτείας. Καταντᾷ σκεδὸν ἀπίστευτον ὅτι κάκτος δύναται ποτὲ νὰ προσ- λάβῃ τοιαύτας διαστάσεις. Ἐφωτογραφήθη ὑπὸ τοῦ Ἑλληνος γεωγράφου Α. Χαλκιοπούλου κατὰ τὴν πρό- τιον μηνῶν ἐκδρομῆν αὐτοῦ εἰς Μεξικὸν καὶ Ἠνω- μένας Πολιτείας, ὅπου εἶχε μεταβῆ ὅπως μετᾴχη τοῦ ὀγδοῦ Διεθνοῦς Γεωγραφικοῦ συνεδρίου, συγκρο- τηθέντος ἐν Οὐασίγκτων.

Ζάκυνθος. Ἡ φωτογραφία τοῦ κωδωνοστασίου τῶν Ἀγ. Πάντων ὅπου εἶνε ἐκ τῶν ὠραιότερων τῆς Ἑλλάδος, εἶχε ληφθῆ ὀλίγον πρὸ τῶν σεισμῶν τῆς Ζακύνθου πρὸ τινῶν ἐτῶν, συνεπῶς εἰκονίζεται ὡς εἶχε τὸ κωδωνοστάσιον πρὸ τῆς καταστροφῆς.

ΤΟΜΟΙ «ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ»

ΤΟΥ Α' Β' Γ' ΚΑΙ Δ' ΕΤΟΥΣ

εδρίζονται εἰς τὸ γραφεῖον μας, τιμώμενοι οἱ χρυσόδετοι δρ. 15, οἱ ἀπλόδετοι δρ. 12.

Διὰ τὸ ἐξωτερικόν, ἡ τιμὴ εἰς χρυσόν.

Ἡ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΘΝ. ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

γνωστόποιεῖ

ὅτι σήμερον ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὥραν 10 π. μ. ἐνεργηθῆσεται ἐν τῷ καταστήματι αὐ- τῆς καὶ ἐνώπιον τοῦ Γενικοῦ συμβουλίου, ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει, ἡ ἐβδόμη κλήρωσις τοῦ ἐκ δρ. 25,500,000 δαλείου τῆς ἠ' ὠρισμένη διὰ τῶν 1 Δεκεμβρίου 1905.

Κατὰ τὴν κλήρωσιν ταύτην θέλουσιν ἐξαχθῆ ἐκ τῆς κληρωτέας δεκαεξ (16) ἀριθμοὶ ὁμο- λογιῶν μετὰ λαχνῶν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Δεκεμβρίου 1905

Ὁ διοικητὴς

Σ. Σερβίτ

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΝ ΝΕΥΡΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

EN ΠΑΤΗΣΙΟΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Γ. ΒΑΒΙΑΝΟΣ

Νευρολόγος καὶ Φρενολόγος

Κλῖναι ἀπὸ 10-20 δραχμῶν δι' ἡμέρας

Ἀριθ. Τηλεφώνου 314

Πληροφορίαι ὁδὸς Ζήνωνος 16

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

Δ. ΚΑΒΡΑ

10.—Ὁδὸς Ἐρμοῦ—10.

Ἐκτέλεσις φωτογραφιῶν παντὸς εἶδους καὶ μεγέθους ἐξόχως καλλιτεχνικῆ. Τὸ κατάστημα κείμενον παρὰ τὴν πλατείαν τοῦ Συντάγματος κατέστη τὸ κατ' ἐξοχὴν καλλιτεχνικὸν ἐργαστή- ριον, μίᾳ πινακοθήκῃ τῶν εἰκόνων τῶν ὠραιότε- ρων Ἀθθίδων καὶ τῶν ἐπισημοτέρων προσώπων.

ΧΑΡΤΟΠΟΛΕΙΟΝ ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΖΙΑ

Ἰδρυθὲν ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸ ἔτος 1870

Ἐν αὐτῷ πωλοῦνται λιανικῶς καὶ χονδρικῶς ἐκτὸς τῶν διαφόρων εἰδῶν γραφικῆς ὕλης καὶ χάρτου καὶ τὰ ἐν τῷ ἰδίῳ ἀτμοκινήτῳ ἐργαστασίῳ κατασκευαζόμενα εἶδη, ἥτοι:

Φάκελλοι καὶ βιβλία ἐμπορικᾶ. Καρτόνια φωτογρα- φίας μετὰ κατατομὰς ἐπιχρυσωμένας. Πένθιμος ἐπιστο- λικὸς χάρτης καὶ φάκελλοι. Γλυπταὶ ἐπὶ μετάλλου καὶ ξύλου Σφραγίδες καὶ ἐκ καουτσούκ καὶ πλάστικ δια- θύρας ἐπὶ σμαλτωμένῳ ἐλασματῶν.

Ἐπισκεπτήρια κατασκευάζονται στιγματῶς καὶ διὰ χαλκογραφίας.

20—Ὁδὸς Ἐρμοῦ—20

ΕΞΕΛΟΘΗΣΑΝ

ΑΙ "ΣΕΛΙΔΕΣ,"

Νέα σειρά διηγημάτων

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

Πωλούνται εις τὰ γραφεία μας καὶ εις τὰ βιβλιοπωλεία «Ἐστίας» καὶ Ἐλευθερουδάκη, ἀντὶ δρ. 2.

ΚΑΛΥΜΜΑΤΑ ΧΡΥΣΟΔΕΤΑ

ΤΗΣ "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,"

τοῦ Α', Β', Γ' καὶ Δ' ἔτους πωλοῦνται εις τὸ γραφεῖόν μας ἀντὶ δρ. 1,50. Διὰ τὰς ἐπαρχίας 2 δρ. Διὰ τὸ ἐξωτερικὸν 2 φρ. χρ.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἑντοκοὶ καταθέσεις

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δέχεται ἐντόκους καταθέσεις εις Τραπεζικὰ γραμμάτια καὶ εις χρυσὸν ἤτοι φρ. καὶ λίρας στερλίνας ἀποδοτέας εις ὠρισμένην προθεσμίαν ἢ διαρκῶς. Αἱ εις χρυσὸν καταθέσεις καὶ οἱ τόκοι αὐτῶν πληροῦνται εις τὸ αὐτὸ νόμισμα, εις δ' ἐγένετο ἡ κατάθεσις εις χρυσὸν ἢ δι' ἐπιταγῆς ὄψεως (cheque) ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ κατ' ἐπιλογὴν τοῦ ἠμολογίου.

Τὰ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ἠμολογίων πληροῦνται ἐν τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ αἰτήσει τοῦ καταθέτου ἐν τοῖς ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπεζῆς.

Τόκοι καταθέσεων

1 1/2	τοῖς	0/0	κατ' ἔτ.	διὰ	κατ.	0	μηνῶν
2	»	0/0	»	»	»	1	ἔτους
2 1/2	»	0/0	»	»	»	2	ἔτων
3	»	0/0	»	»	»	4	»
4	»	0/0	»	»	»	5	»

Αἱ ἠμολογία τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικῶς ἢ ἀνώνυμα.

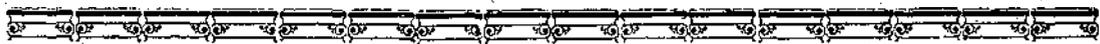
ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΙ ΠΙΛΟΙ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΩΝ

ΚΑΙΤΗΣ ΠΑΠΑ

56 — Ὀδὸς Ἐρμού — 56

ΠΙΛΟΙ ΠΑΡΙΣΙΝΟΥ ΣΥΡΜΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ»

ΤΟ «ΚΡΥΦΟ ΣΧΟΛΕΙΟ» πίναξ Ν. Γόζη. Φωτοτυπία εις μέγα σχῆμα. Δρ. 1. Ἐπὶ χονδροῦ χάρτου δρ. 2.

«ΑΥΤΟ ΠΟΝΟΙ» δράμα Φρ. Κοππέ, κατὰ μετάφρασιν Ἀγιδος Θέρων. Τιμᾶται δρ. 1. Ἐπὶ Ὀλλανδικοῦ χάρτου δρ. 2.

ΤΟ «ΜΑΓΩΔΕΙΟΝ» δράμα Ν. Λάσκαρη καὶ Π. Δημητριοπούλου Δρ. 1.

ΤΟ «ΠΑΣΧΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ» πίναξ Φρίξον Ἀριστέως. Φωτοτυπία εις μέγα σχῆμα. Δρ. 1.

Η «ΜΙΚΡΑ ΕΠΑΙΤΙΣ» πίναξ L. Perrault. Φωτοτυπία εις μέγα σχῆμα. Δρ. 1.

Η «ΑΙΩΡΑ» Πίναξ Vigor. Φωτοτυπία εις μέγα σχῆμα Δρ. 1.

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ Σελ. 208. Δρ. 3.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ τῆς ΖΩΗΣ Διηγήματα εἰκονογραφημένα. Σελ. 184. Δρ. 2.

ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΑ Πεζὰ ποιήματα μετὰ χρωματιστῶν εἰκόνων. Σελ. 184 Δρ. 3.

ΣΑΤΥΡΑΙ Διηγήματα καὶ Σκέρυες. Σελ. 64. Δρ. 2.

ΦΩΤΟΣΚΙΑΣΕΙΣ Πεζὰ ποιήματα μετ' εἰκόνων. Σελ. 64. Δρ. 1.

Διὰ τὰς συνδρομητὰς τῆς «Πινακοθήκης» εις τὸ ἦ μ ν σ ι τῆς τιμῆς Πωλοῦνται εις τὰ γραφεία μας.

